

KESKIMAA TÄNÄÄN

Osuuskauppa Keskimaan vuosikertomus 2021

SISÄLLYS LUETTELO

1 KESKIMAA TÄNÄÄN

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Avainluvut
- 5 Keskimaan vuosi
- 6 Hallinto

2 ASIAKASOMISTAJUUS

- 9 Avainluvut
- 10 S olet sinä
- 11 135 899 asiakkaan omistama Keskimaa
- 11 Äänestysprosentti nousi edustajiston vaaleissa
- 12 Keski-Suomessa eniten S-mobiilin käyttäjiä
- 13 AO-osaajia kaikissa myymälöissämme

3 HENKILÖSTÖ

- 15 Avainluvut
- 16 Arjen kokoisia arvoja
- 17 Keskimaan arvot
- 18 Työtyytyväisyys pysyi korkealla
- 19 Haasteena henkilöstön saatavuus ja pysyvyys
- 19 Henkilökunnalle yli miljoonan euron ylimääräinen tulospalkkio
- 20 Entistä parempi työpaikka

4 MARKETKAUPPA

- 22 Avainluvut
- 23 Onnistunut kehittämisen vuosi
- 24 Ruoan verkkokauppa helpottaa asiakasomistajien arkea
- 24 Prismojen myynti kasvussa, käyttötavarakaupan piristyminen ilahdutti
- 25 S-marketeissa paras asiakaskokemus
- 25 Kesäkauppa siivitti Sale-myymöitä
- 26 Asiakkaat palasivat Jyväskylän ydinkeskustaan
- 26 Parturi-kampaamopalvelut laajentuivat Vaajakoskelle
- 26 Arkisista arvoteoista palkitaan

5 MATKAILU

JA RAVINTOLA

- 29 Avainluvut
- 30 Sulkuaikoja ja myyntiennätyksiä
- 31 Hotelleilla kaikkien aikojen heinäkuu
- 31 Luotettavuuden ja asiakaskohtaamisten merkitys kasvoi
- 31 Yökerhot auki muutamia viikkoja
- 32 Uusi Rosso ylitti odotukset
- 32 Bran tarina päättyi
- 33 Sataman Viilun rakentaminen käynnistyi
- 34 Arkisista arvoteoista palkitaan

6 ABC

- 36 Avainluvut
- 37 Lähemmäksi normaalia arkea
- 38 ABC-latausverkoston rakentaminen käynnistyi
- 38 ABC-mobiilin käyttäjämäärä kasvoi
- 39 Nopeampi palvelu, puhtaampi auto
- 39 Rent-it auttaa siirroissa
- 39 ABC Palokassa täydellinen muodonmuutos
- 41 Arkisista arvoteoista palkitaan

7 VASTUULLISUUS

- 43 Avainluvut
- 44 Vastuullisuus on meissä
- 45 Sponsorointi – autamme lapsia ja nuoria hyvien harrastusten pariin
- 45 Ilo auttaa Keski-Suomea – kohtaamisia ja hyvää mieltä
- 46 Terveys ja turvallisuus etusijalla
- 46 Myymälöiden vastuullisuusviestit herättävät ajattelemaan omia valintoja
- 47 Kohti hiilineutraalia Keskimaata
- 42 Taloudellista hyötyä koko maakunnalle

Kuva: SOK

IHMISET ETUSIJALLA

Vuosi 2021 oli meille keskimaalaisille aktiivinen ja työntäyteinen. Henkilökuntamme on tehnyt viimeiset kaksi vuotta töitä haastavammassa olosuhteissa kuin koskaan aikaisemmin. Keskimaalaiset ovat olleet pandemian etulinjassa huolehtimassa keskisuomalaisille ihmisille välttämättömien ja tärkeiden palvelujen turvaamisesta.

ASIOINNIN JA TYÖSKENTELYN TURVALLISUUS TÄRKEINTÄ

Poikkeuksellisen ajan mukanaan tuomat haasteet huomioiden vuosi sujui erinomaisesti. Liikevaihtomme kasvoi ja teimme hyvän tuloksen. Merkityksellisempää oli kuitenkin se, meillä oli koko vuoden ajan turvallista työskennellä ja asioida. Onnistuimme siis tärkeimmässä tavoitteessamme. Henkilökuntamme on noudattanut tinkimättömästi annettuja ohjeita työskennellessään haastavissa olosuhteissa ja pitäessään saman-aikaisesti asiakaspalvelumme laadun hyvällä tasolla. Asiakkaamme ovat voineet luottaa siihen, että meillä asiointi on tehty niin turvallisesti kuin mahdollista.

KAIKKIENTEN AIKOJEN PALKKASUMMA, MILJOONA EUROA YLIMÄÄRÄISTÄ TULOSPALKKIOTA

Vuoden aikana tehdyn työn määrästä kertoo se, että henkilökunnalle maksamamme palkkasumma oli kaikkien aikojen korkein. Kiitoksena vuoden

2021 jaksamisesta ja sisukkuudesta Keskimaa palkitsi henkilökuntaansa myös yli miljoonan euron ylimääräisellä tulospalkkiolla. Palkitsemisen piirissä olivat kaikki lähes 2 000 työntekijää, johtoryhmää lukuun ottamatta. Palkkiota maksettiin kaikkiaan noin 2,5 miljoonasta työtunnista. Henkilökuntamme todellakin ansaitsi tämän kiitoksen.

KAKSIJAKOINEN VUOSI

Verollinen myyntimme ja liikevaihtomme nousi uuteen ennätykseen, huolimatta siitä että matkailu- ja ravitsemiskaupassa sekä liikennemyymäläkaupassa vuosi oli koronarajoitusten vuoksi hyvin kaksijakoinen: vuoden ensimmäiset ja viimeiset kuukaudet olivat tappiollisia, kun taas kesäkausiina tehtiin jopa uusia myyntiennätyksiä. Marketkaupassa jatkui vahva kehitys, ja päivittäistavarakauppa kasvoi markkinaa nopeammin. Marketkaupan menestyksen ansiosta Keski-Suomen vuonna 2021 oli tuloksellisesti jopa odotettua parempi.

KANNATTAVUUS TURVAA JATKUVUUDEN

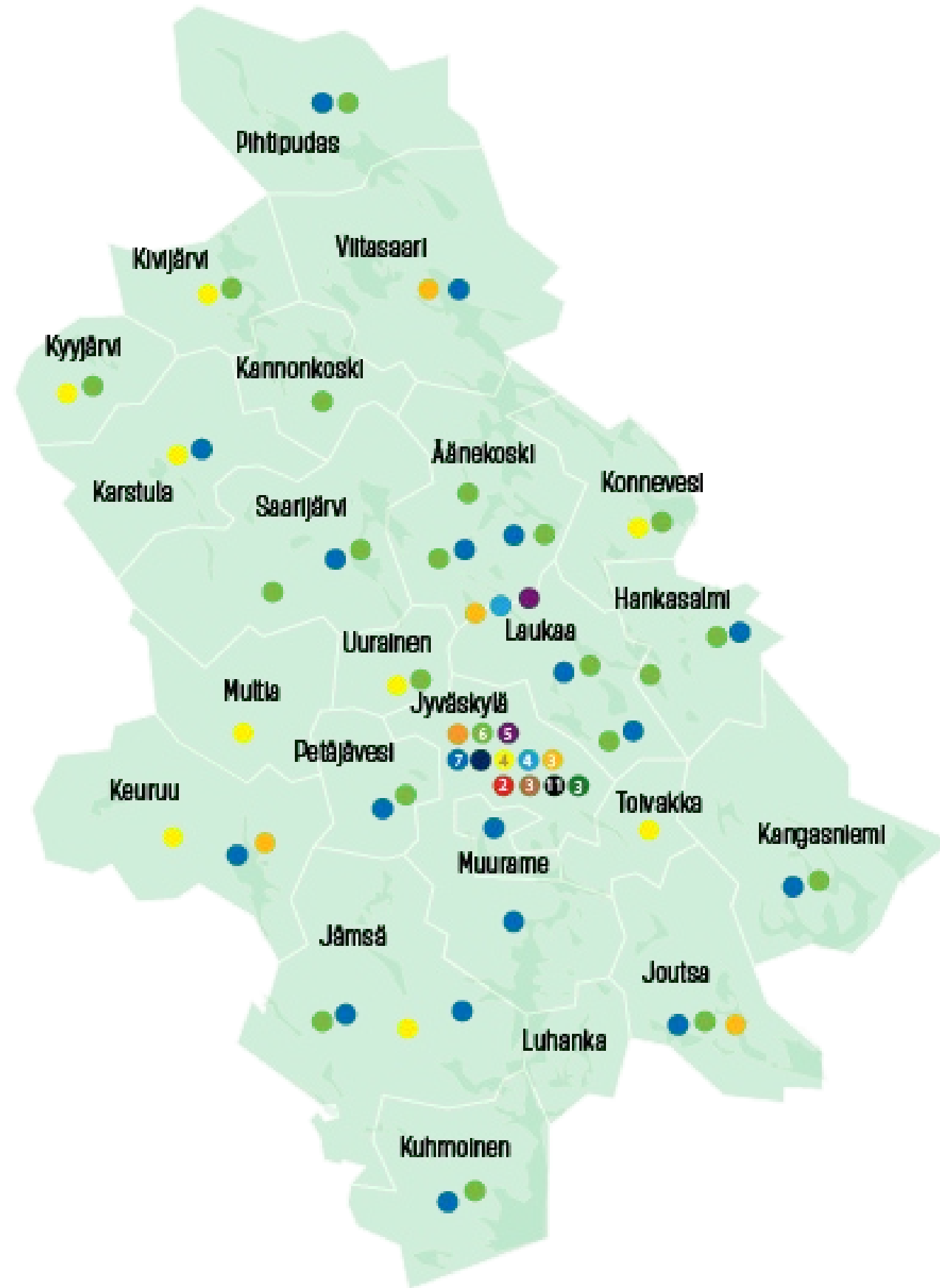
Keskisuomalaisten omistamana yrityksenä meille on tärkeää palvelujemme ja vetovoimamme kehittäminen kaikkialla maakunnassa. Toiminnasta syntyvä taloudellinen hyöty ei lähde maailmalle, vaan jää meille keskisuomalaisille, oman maakuntamme elinvoimaisuuden ylläpitämiseen ja vahvistamiseen. Haluamme tarjota asiakasomistajillemme palveluja ympäri Keski-Suomea, paikkakunnan koosta riippumatta. Liiketoiminnan pitää kuitenkin

kin pysyä pitkän aikavälin tarkastelussa kannattavana, myös mahdolliset investointitarpeet huomioiden. Osuuskaupan toiminta-ajatusta voimme toteuttaa vain silloin, kun jatkuvuuden ja kilpailukyyn ylläpitäminen on turvattu taloudellisella kannattavuudella.

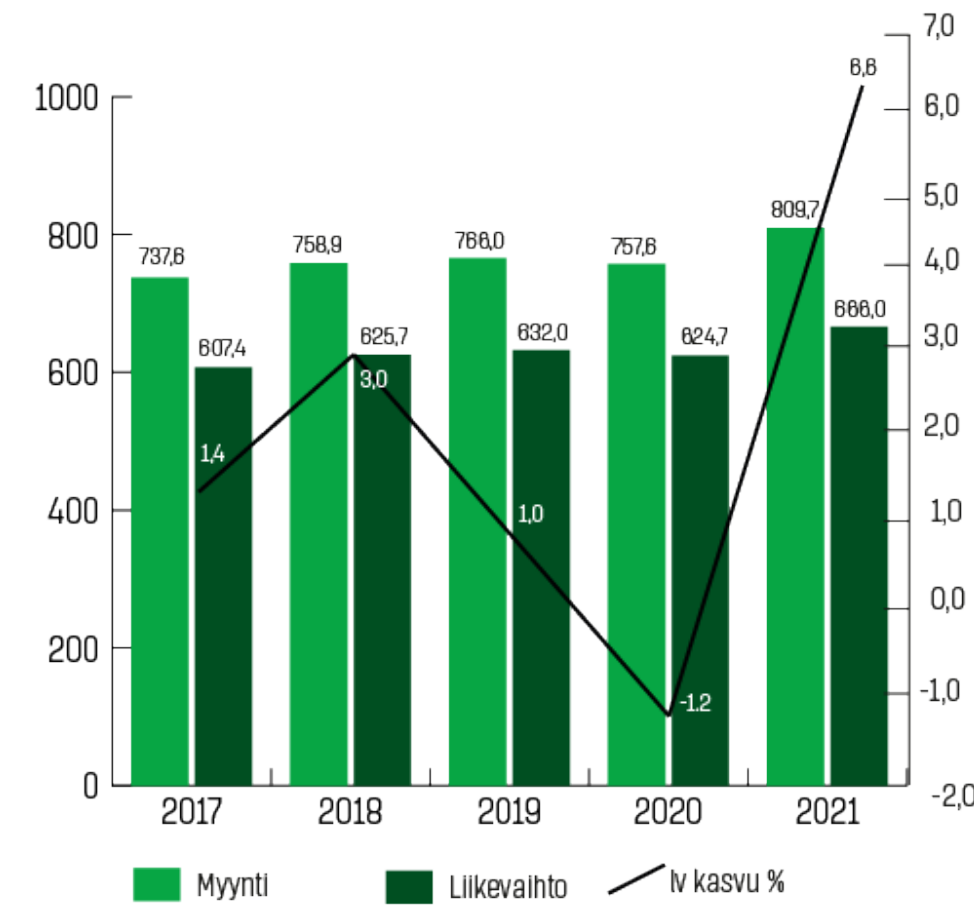
KEHITTÄMISTAHTI JATKUI RIPEÄNÄ

Korona-ajan keskelläkin toteutimme vuonna 2021 toimipaikkojemme kehittämistä suunnitelmien mukaisesti, jatkuvuutta turvaten. Myymälä uudistuksia tehtiin niin Prismoissa, S-marketeissa kuin Saleissa. Kymmenen vuoden tauon jälkeen avasimme myös kokonaan uuden myymälän: S-market Tourula palvelee Jyväskylässä kasvavan Kankaan alueen asukkaita. ABC-toimialalla suurin panostus oli ABC Palokan täydellinen uudistaminen. Matkailu- ja ravitsemiskaupan merkittävimpiä tapahtumia olivat uuden Rosson avaaminen Jyväskylän keskustaan sekä Sataman Viulun rakennustöiden aloittaminen Jyväskylän sataman kärkeen. Runsaasti kiinnostusta herättäneen saunaravintolakokonaisuuden rakentaminen on merkittävä panostus Jyväskylän ja koko Keski-Suomen matkailulliseen vetovoimaan.

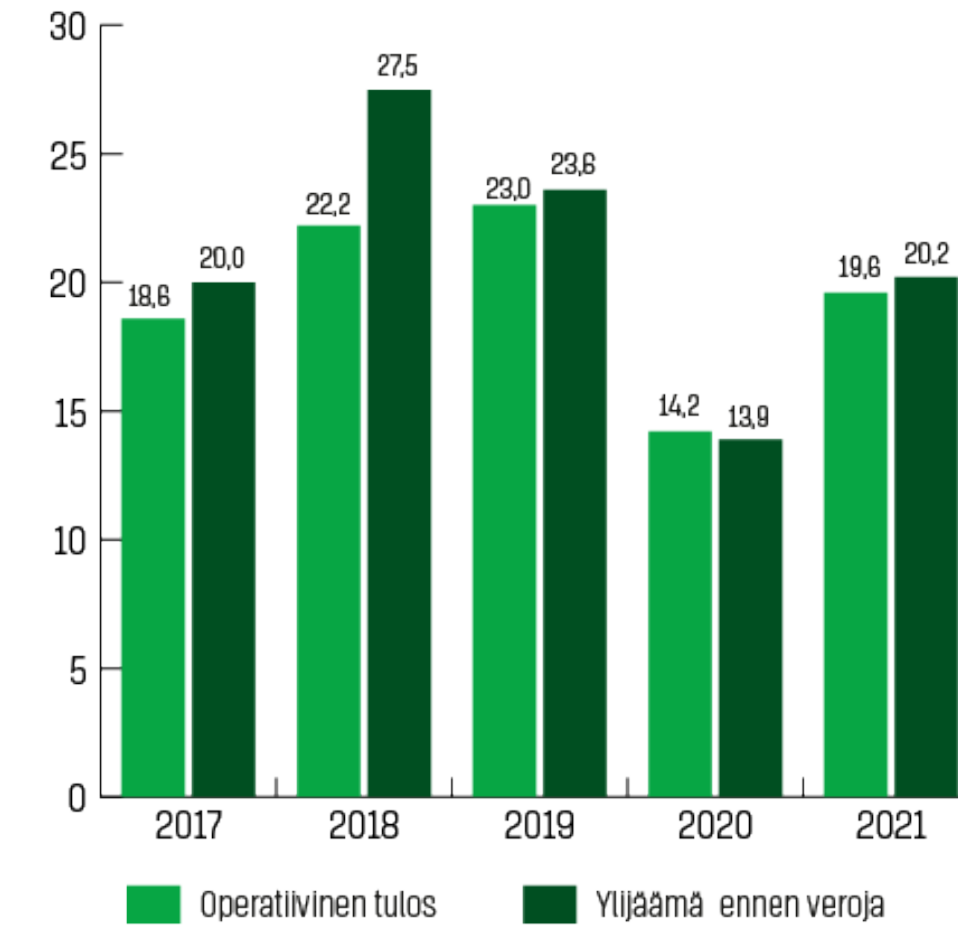
Antti Määttä
toimitusjohtaja, kauppaneuvos

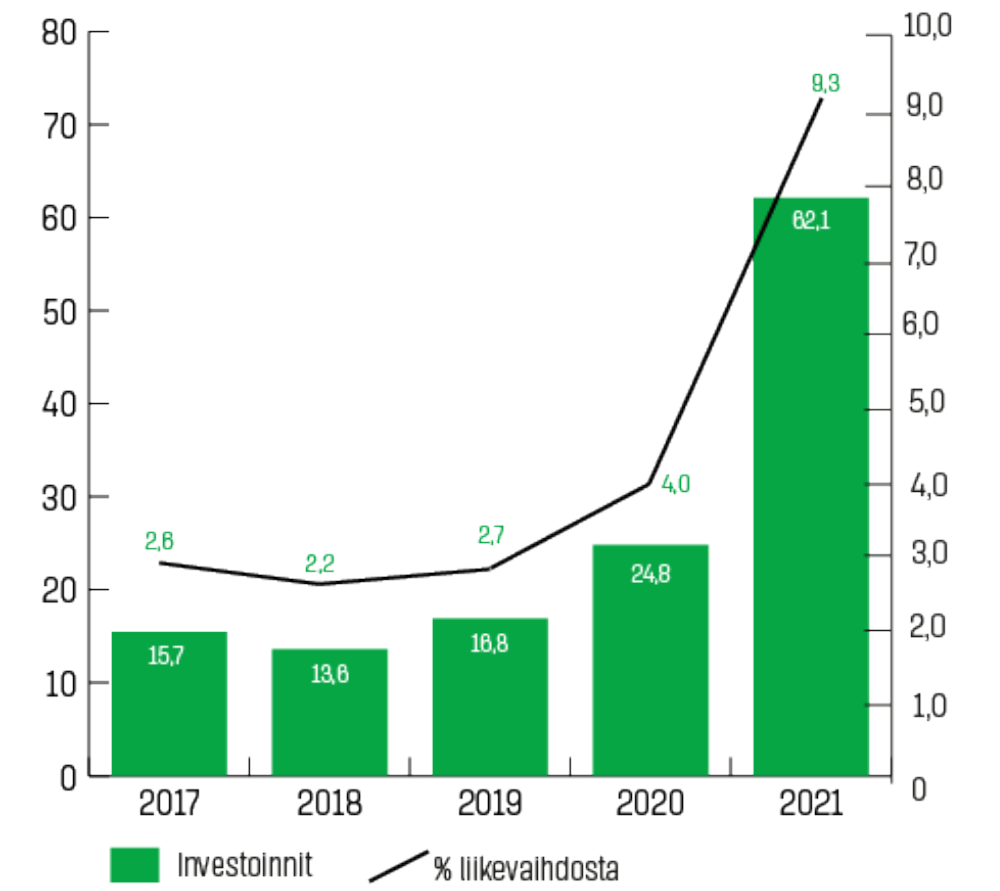
MYynti JA LIIKEVAIHTO

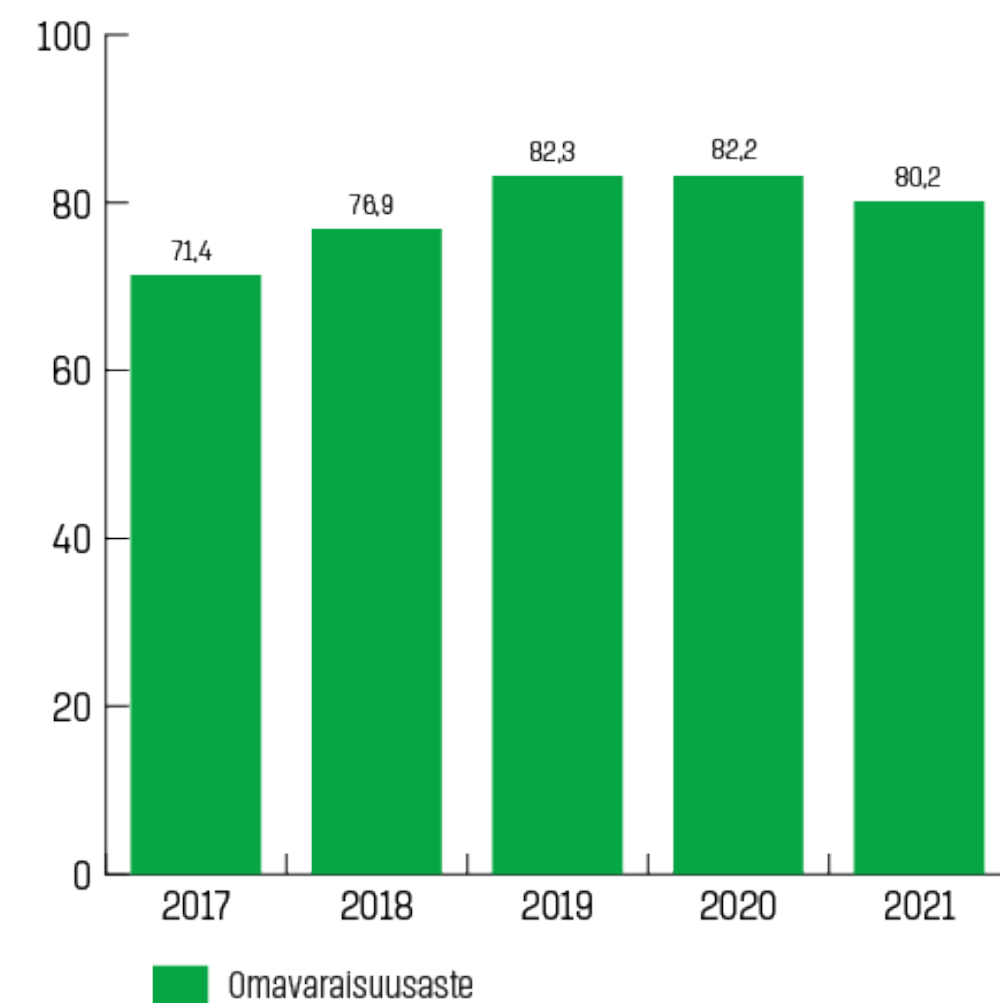
TULOSKEHITYS

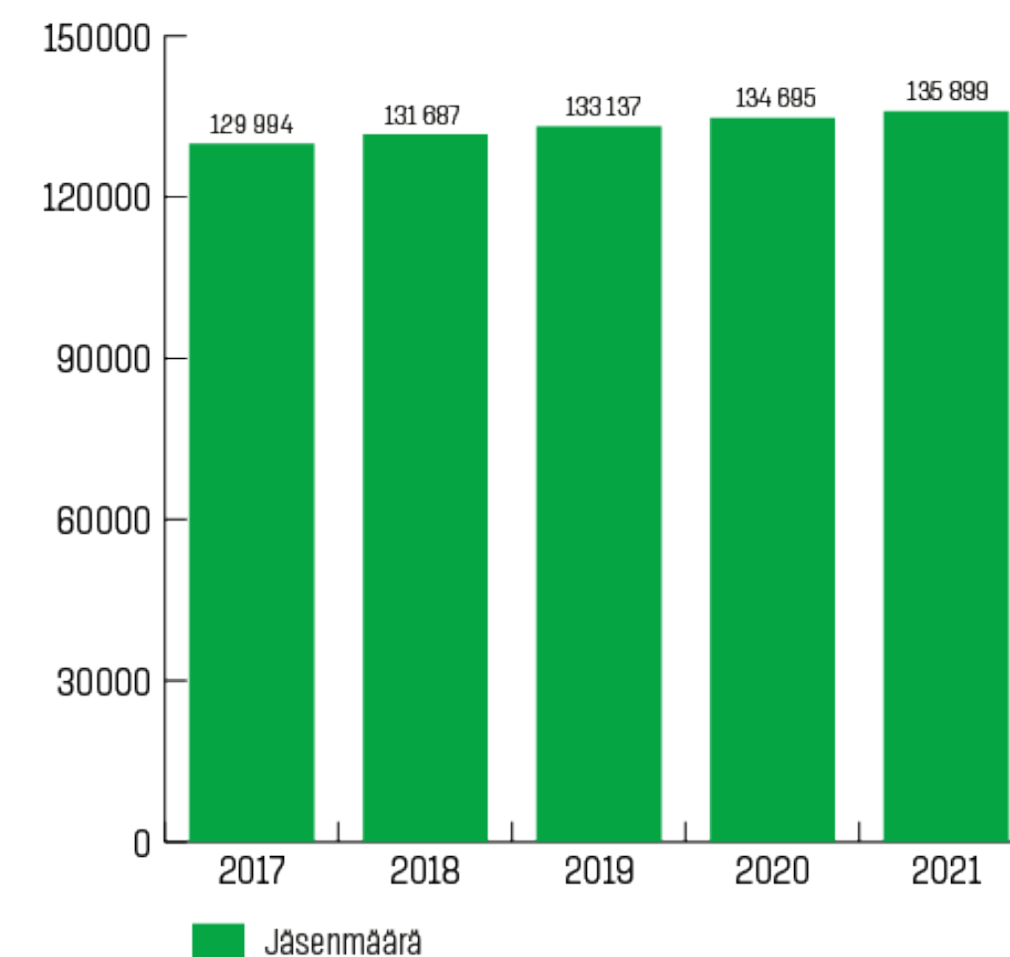
INVESTOINNIT

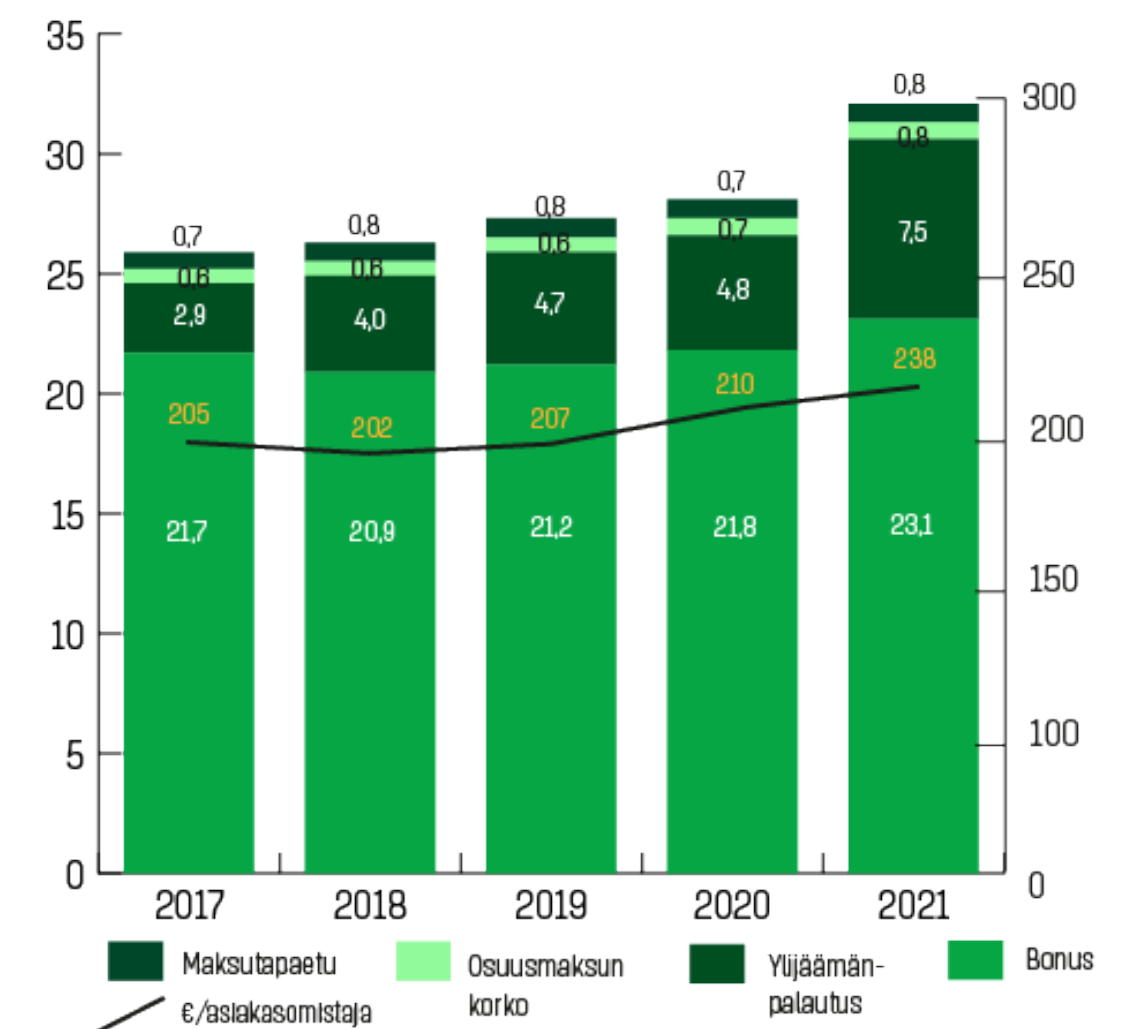
OMAVARAISUUSASTE

JÄSENMAÄRÄ

ASIAKASOMISTAJIEN PALKITSEMINEN

KESKIMAAAN VUOSI

TAMMIKUU

• Keskimaa käynnistää yhden Keski-Suomen suurimmista kesätyöntekijöiden ja kesäharjoittelijoiden rekrytoinneista. Varsinaisia kesätyöntekijöitä rekrytoidaan noin 500. Lisäksi Tutustu työelämän ja tienaa -kesäharjoitteluohjelman kautta ensi-askelia työelämässä pääsee ottamaan 550 nuorta.

HELMIKUU

• Keskimaa vahvistaa nopealla tahdilla ruoan verkokaupan palvelujaan. Uusi S-kaupat.fi-verkko-kauppapalvelu otetaan helmikuun loppuun mennessä käyttöön S-market Jämsässä, Äänekoskella, Saarijärvellä, Laukaassa, Viitasaarella, Keuruulla, Muuramessa sekä Vaajalassa, myöhemmin keväällä myös kaikissa Jyväskylän Prismoissa sekä Mestarin Herkussa.

MAALISKUU

• Koronarajoitusten vuoksi useat Keskimaan ravintolat ja liikennemyymälät siirtyy take away -myyntiin ja osa ravintoloista suljetaan kokonaan 8.3. alkaen. Lomautukset vältetään tarjoamalla noin 130 työntekijälle korvaavaa työtä kaupan alan toimipaikoista.

• Jyväskylän Tourulaan avataan 11.3. uusi S-market, joka tarjoaa kasvavalla Kankaan alueella helpon ja nopean asiointimahdollisuuden. Edellisestä täysin uuden myymälän avaamisesta on Keskimaassa kulunut aikaa yli 10 vuotta.

• S-market Tikkakosken mittava uudistus valmistuu. Myymälän yleisilme on avartunut, kalusteet ja kiinteistötetekniikka on uusittu energiatehokkuus huomioiden ja valikoima on laajentunut.

HUHTIKUU

• Viranomaisten linjauksen mukaisesti ravintoloita päästään asteittain avaamaan 19.4. alkaen. Keskimaassa liikennemyymälöiden ravintolat avautuvat normaaliin käyttöön ja take away-myyntiä edellisviikkoina tehneet ruokaravintolat avataan supistetuilla aukioloilla.

• ABC Palokassa on toteutettu ravintolasulun aikana kattava uudistus. Liikennemyymälän yleisilme on modernisoitu ja palveluja hiottu vastaamaan yhä paremmin niin nopeaa piipahdusta suosivien kuin pidempään viihtyvien asiakkaiden tarpeisiin.

• Kuun loppupuolella ravintoloiden aukioloaikoja vapautetaan edelleen. Keskimaa avaa kaikki ruokaravintolansa vappuun mennessä.

TOUKOKUU

• Prisma Palokankeskuksen naapuriin avataan uusi ABC Carwash -palvelu. Keskimaan omistukseen vuoden alussa siirtyneen pesuhallin tilat ja tekniikka on täysin uudistettu.

• Jyväskylän keskustaan avataan täysin uusi Rosso-ravintola 13.5. Uusi Rosso on päivitetty 2020-luvulle niin miljööön, palvelun kuin makujenkin osalta. Se saa asiakkailta erittäin hyvän vastaanoton.

KESÄKUU

• Jyväskylän satamassa käynnistyy uuden sauna-ravintolan rakentaminen. Tiloihin tulee uniikki ravintola, kokous- ja juhlatiloja sekä saunamaailma. Kesän aikana järjestetyn nimikilpailun perusteella paikan nimeksi valikoituu Sataman Viilu.

• S-market Lievestuoreen kokonaisvaltainen, helpo-asiointia ja energiatehokkuutta mukanaan tuova konseptiuudistus valmistuu. Kauppaan käy kulku uudesta sisäänkäynnistä ja pysäköintialueelta on laajennettu.

• Keskimaa ja Uuraisten kunta allekirjoittavat yhteistyösopimuksen Uuraisten elinvoimahankkeesta. Kunta käynnistää kaavoituksen, joka mahdollistaa uuden päivittäistavarakaupan sekä ABC-automaattiaseman rakentamisen. Kohteen on määrä valmistua syksyllä 2023.

• Keskimaa osallistuu Jyväskylän yliopiston varainhankintaan 150 000 eurolla. Lahjoitus on Keskimaan strategian mukainen sijoitus maakunnan elinvoimaisuuden tukemiseen.

• Keskimaa maksaa 23.6. omistajilleen ylijäämänpalautusta vuoden 2020 tuloksesta sekä osuusmaksun korkoa, yhteensä noin 5,6 miljoonaa euroa.

ELOKUU

• Jyväskylän keskustassa vuodesta 1985 asti toimineen Rosso Kirkkopuiston tarina päättyy. Ravintola suljetaan 29.8. Henkilökunnalle tarjotaan töitä Keskimaan muista toimipaikoista.

• Autoilevan asiakkaan palvelujen kokonaisvaltaisen parantaminen valmistuu Äänekoskella. ABC Carwash on uudistettu autonpesukonetta myöten, samoin ABC-aseman polttonestemittarit sekä maksuautomaatit.

SYYSKUU

• S-market Savelassa on saatu käyntiin uudistus ja laajennus, joka tuo mukanaan helpompaa ja sujuvampaa asiointia, näyttävämpiä esillepanoja, laajempia valikoimia ja parempaa palvelua. Remontti valmistuu kokonaisuudessaan vuoden 2022 alku- puolella.

LOKAKUU

• Karstulan S-marketin uudistus valmistuu. Myymälä saa avaran ja raikkaan yleisilmeen, uuden juomaosaston sekä asiakastoiveilla räätälöidyn valikoiman.

• Haapamäen Salessa toteutuu kokonaisvaltaisen muokaus lämminhenkiseksi uuden ajan pienmyymäläksi, joka vastaa entistä paremmin paikallisten asiakkaiden tarpeisiin.

• S-market Vaajalan yhteyteen Vaajakoskelle avataan 14.10. Parturi-kampaamo Vaajala, joka tarjoaa kattavasti kaikki hiusalan palvelut. Parturi-kampaamo työllistää 10 henkilöä.

• Keskimaan edustajiston vaalien tulos selviää 26.10. Äänestysaktiivisuus nousee edellisistä vaaleista 5,5 prosenttia. Edustajistoon tulee 28 uutta edustajaa ja jatkopaikan saa 22 edustajaa.

• Kalusteiden uusiminen, värimaailman vaihtaminen, esillepanojen muuttaminen ja sujuvan ostamisen entistä parempi huomiointi ovat keskiössä Keltinmäen Salen myymäläilmeen päivityksessä, joka valmistuu kuun lopulla.

MARRASKUU

• Keskimaa avaa yökerhot Bran ja Freetimen vuoden ja kahdeksan kuukautta kestäneen sulkuajan jälkeen. Samanaikaisesti aloitetaan yhteistoimintaneuvottelut, joiden taustalla on Bran vuokrasopimuksen päättymisestä johtuva toiminnan loppuminen. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus jatkaa töitä Keskimaan muissa toimipaikoissa.

• Keskimaan ensimmäinen ABC-latausasema avataan Prisma Palokan yhteyteen. Latausasemalla on 8 peruslatauspistettä sekä 4 suurteholatauspistettä, joista saa jopa 150 kilowatin lataustehon.

• Seppälän Prismaan avautuu Fazerin myymäläleipomo, joka tuo myymälään tuoreen leivän houkuttelevan tuoksun.

• Oman toimialueensa elinvoimaisuuden tukemiseksi Keskimaa lähtee 2,5 miljoonan eurolla sijoittajaksi sekä osakkaaksi pääomarahasto Midinvestiin. Rahaston sijoitukset kohdistuvat keski-suomalaiseen yritystoimintaan ja elinkeinoelämään.

JOULUKUU

• Koronapandemian leviämisalueen rajoitusten astuessa voimaan Keskimaan anniskeluravintoloissa ja yökerhoissa otetaan koronapassi käyttöön 4.12. alkaen.

• Keskimaa valmistautuu uuden Sale-myymälän rakentamiseen ostamalla liikehuoneiston Konginkankaan kirkonkylältä. Salen siirtyminen uuteen paikkaan on kaavailtu toteutuvaksi vuoden 2022 aikana.

• Jämsässä asiakasomistajien palvelut paranevat, kun S-marketin laajennus valmistuu. Myymälän uuteen osaan sijoittuu ruoan verkkokaupan noutopiste, Ruokatori sekä Jämsän apteekki.

• Nykyaikainen, energiaystävällinen ja entistä toimivampi päivittäistavarakauppa saadaan Pihti-putaalle. Raikkaan ja valoisan myymälän kaikki kalusteet on vaihdettu uusiin.

• Kuhmoisten S-marketin uudistus valmistuu. Kalusteinvestoinnin ja brändi-ilmeen päivityksen ohella remonttiin sisältyy myymälän pyöräytys 90 astetta.

• Keskimaan hallitus päättää yli miljoonan euron ylimääräisestä tulospalkkiosta keskimaalaisille, kiitoksena vuoden 2021 ennakoitua paremmasta tuloksesta sekä sinnikkäästä työstä koronapandemian keskellä.

Kuva: Anne Kalliola

KESKIMAAAN HALLINTO

Omistamisella on yritystoiminnassa suuri merkitys, sillä jokainen yritys toteuttaa aina omistajiensa tahtoa ja toimii sen mukaisesti. Keskimaan omistajia olemme me keskisuomalaiset ihmiset. Meitä on niin paljon, ettemme voi kaikki olla yhtä aikaa valvomassa omistajien tahdon toteutumista. Siksi tehtävään tarvitaan luottamushenkilöitä. Yhteisestä Keskimaas-
tamme päätöksiä tekevät asiakasomistajien joukosta vaaleilla valittu edustajisto sekä edustajiston nimeämä hallintoneuvosto.
Osuustoimintalain ja osuuskaupan sääntöjen mukaisesti hallintomallissa lähimpänä arjen tekemisiä toimii hallitus.

JÄSENET

Yli 135 899 Keskimaan jäsentä

EDUSTAJISTO

50 jäsentä
Toimikausi 4 vuotta

HALLINTONEUVOSTO

21 jäsentä, joista
2 henkilökunnan jäseniä
Toimikausi 3 vuotta,
1/3 erovuoroisia vuosittain

HALLITUS

Puheenjohtajana
toimitusjohtaja + 4 jäsentä
Toimikausi 1 vuosi

Kuva: Anne Kallioja

EDUSTAJISTO 2022

Keskimaalla on yli 135 000 asiakasomistajaa. Asiakasomistajat pääsevät joka neljäs vuosi valitsemaan Osuuskauppa Keskimaalle edustajiston, joka edustaa koko omistajakuntaa osuuskaupan hallinnossa. Keskimaan 50-jäsenisen edustajiston vaalit järjestettiin lokakuussa 4.10.–17.10.2021 suorana henkilövaalina. Vaaleissa annettiin ääniä yhteensä 35 034 ja äänestysprosentiksi muodostui 27,0 % (edellisessä vaalissa 21,5 %). Äänioikeutettuja vaalissa oli 129 638. Uuden edustajiston nelivuotinen toimikausi alkoi 26.10.2021 ja ensimmäinen edustajiston sääntömääräinen syyskokous järjestettiin 25.11.2021.

Edustajiston tärkeimpiä tehtäviä ovat hallintoneuvoston nimeäminen, tilinpäätöksen vahvistaminen sekä tuloksenkäytöstä, muun muassa ylijäämänpalautuksesta päättäminen. Näiden lisäksi edustajisto toimii näköalapaikkana osuuskaupan toimintaan sekä muodostaa tärkeän keskustelufoorumin osuuskaupan johdon ja asiakasomistajien välille.

Keskimaan 50-jäsenisessä edustajistossa uusia edustajia on 28. Naisia edustajistoon valittiin 31 (62 %) ja miehiä 19 (38 %). Nuorin edustajistoon valittu on 26-vuotias ja vanhin 81-vuotias. Edustajiston keski-ikä on 53,4 vuotta.

JÄSENALUE 1, ETELÄINEN

Häkkinen Ari, maaseutuyrittäjä, Hankasalmi
Häätylä Matleena, terveydenhoitaja, Toivakka
Jatkonen Seija, yrittäjä, Jämsä
Kalmari Leena, hammashoitaja, Laukaa
Leskinen Sari, kassamyyjä, Kangasniemi
Mäntylä Erkki, rikosylikonstaapeli, evp, Jämsä
Peltonen Tuula, erityisluokanopettaja, Jämsä
Räisänen Heli, Myyjä, Muurame
Salmi Ulla, perhepäivähoitaja, Kuhmoinen
Tammivuori Elina, logistiikka insinööri, Muurame
Tapiainen Tommi, kirjastonhoitaja, Jämsä
Tupala Mika, prosessinhoitaja, Joutsa

JÄSENALUE 2, JYVÄSKYLÄ

Aho Marianne, sairaanhoitaja, Jyväskylä
Asikainen Aimo, ylikonstaapeli, eläkeläinen, Jyväskylä
Holmberg Nico, potilaskuljettaja, Jyväskylä
Hurme Maria, tradenomiopiskelija, Jyväskylä
Huuskonen Irmeli, myyjä, eläkeläinen, Jyväskylä
Jetsu Kati, varapääluottamusmies, sairaanhoitaja, Jyväskylä
Kenner Ninna, ostoreskontran tiimipäällikkö, Jyväskylä
Kuparinen Liisa, kauppatieteiden tohtori, ICT-ammattilainen, Jyväskylä
Könttö Joonas, kansanedustaja, YTM, Jyväskylä
Lakka Emilia, FM, tutkija, Jyväskylä
Lenkkeri Kimmo, myyjä, Jyväskylä
Liukkonen Ari-Pekka, olympiaurheilija, Jyväskylä
Lumela Meri, rehtori, Jyväskylä
Lyytinen Leena, varhaiskasvatuksen opettaja, Jyväskylä
Melville Tony, lehtori, toimittaja, Jyväskylä
Mäkinen Riitta, kansanedustaja, Jyväskylä
Paloniemi Aila, toimittaja, ex-kansanedustaja, Jyväskylä
Puolimatka Tapio, emeritusprofessori, Jyväskylä
Savolainen Erkki, eläkeläinen, Jyväskylä
Savolainen Virve, kassamyyjä, Jyväskylä
Sipinen Raija, yrittäjä, Jyväskylä
Sorsa Jenni, kokki, myyjä, Jyväskylä
Tiainen Eila, toimittaja, Jyväskylä
Tuupainen Kauko, talousneuvos, eläkeläinen, Jyväskylä
Tynkkynen Heikki, kanttori, eläkeläinen, Jyväskylä
Uusitalo Samuel, maatalousyrittäjä, Jyväskylä
Vatanen Kari, verkostoasentaja, Jyväskylä

JÄSENALUE 3, POHJOINEN

Heikkinen Katri-Maija, marjatilayrittäjä, opiskelija, Multia
Kirvesmäki Siru, emäntä, Karstula
Kyläniemi Aira, ravitsemistyonjohtaja, Pihtipudas
Kytölehto Satu, lähihoitaja, Petäjävesi

Vertainen Johanna, lähihoitaja, kaupunginvaltuutettu, Äänekoski
Nyrönen Jarmo, kunnallistekniikkatyöntekijä, Saarijärvi
Penttinen Aila, myyjä, Viitasaari
Penttinen Jari, opettaja, Saarijärvi
Sorri Erja, opettaja, Keuruu
Stenman-Kässi Liisa, agrologi, Uurainen
Vornanen Outi, myyjä, kaupunginvaltuutettu, Viitasaari

HALLINTONEUVOSTO 2022

Hallintoneuvostoon kuuluu 21 jäsentä, joista 1/3 on vuosittain erovuorossa. Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuskaupan hallintoa ja toiminnan tarkoituksen toteutumista parhaalla mahdollisella tavalla. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan, valmistelee edustajiston kokouksessa esille tulevat asiat, antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisista ja periaatteellisista asioista sekä vahvistaa keskeiset strategiat ja tavoitteet.

Keskimaan edustajisto valitsi syyskokouksessa 25.11.2021 hallintoneuvoston seuraavalle kaudelle. Hallintoneuvoston erovuoroisista valittiin uudelle kaudelle 2022–2024 Jyväskylästä **Riitta-Maija Hautamäki**, **Sami Kettunen**, **Ilkka Pernu** ja **Anna-Leena Sahindal** sekä pohjoiselta alueelta **Minna Lappalainen**. Uudeksi hallintoneuvoston jäseneksi valittiin pohjoiselta jäsenalueelta äänestuseläin **Tommi Lunttila**, joka on aiemmin toiminut Keskimaan edustajiston jäsenenä. Osuuskauppa Keskimaan esimiesten edustajaksi hallintoneuvostoon kaudelle 2022–2024 valittiin S-market Pihtiputaan marketpäällikkö **Ritva Kumpulainen**.

Osuuskauppa Keskimaan hallintoneuvoston puheenjohtajana vuonna 2022 jatkaa toimitusjohtaja **Sami Kettunen** Jyväskylästä ja hallintoneuvoston varapuheenjohtajana jatkaa **Maria Hanho** Keuruulta.

Hanho Maria, omistajayrittäjä, Keuruu
Hautamäki Hanna, maatilayrittäjä, Petäjävesi
Hautamäki Riitta-Maija, osastohoitaja, Jyväskylä
Honkanen Jorma, maatalousyrittäjä, Jämsä
Hovikoski Mervi, sairaanhoitaja, Jyväskylä
Jormakka Erkki, yrittäjä, Hankasalmi
Kettunen Sami, toimitusjohtaja, Jyväskylä – hallintoneuvoston pj.
Kumpulainen Ritva, marketpäällikkö, Viitasaari (henkilöstön edustaja)
Kyrö Mika, rakennusmestari, Jämsä
Lappalainen Minna, johtaja, Kannonkoski
Lunttila Tommi, yrittäjä, Äänekoski
Penttinen Henna, myyjä, Äänekoski
Pernu Ilkka, eläkeläinen, ylihoitaja, Jyväskylä

Peura Timo, yrittäjä, Jyväskylä
Pouta Petri, huoltopäällikkö, Jyväskylä
Rautiainen Timo, myyntijohtaja, Jyväskylä
Saarimäki Reetta, opettaja, Muurame
Sahindal Anna-Leena, liikuntajohtaja, Jyväskylä
Timperi Kati-Erika, toiminnanjohtaja, Jyväskylä
Weijo Ahti, virallinen mittaaja, Luhanka
Venemies Mikko, apulaismyyntipäällikkö, Jyväskylä (henkilöstön edustaja)

HALLITUS 2022

Hallituksen muodostavat toimitusjohtaja sekä neljä jäsentä. Tehtävänä on edistää osuuskaupan etua huolellisesti ja hoitaa sen asioita osuuskuntalain, osuuskunnan sääntöjen sekä edustajiston ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti. Hallitus päättää strategioista, tavoitteista ja suunnitelmista.

Joulukuussa 2021 Keskimaan hallintoneuvosto valitsi Keskimaan hallituksen kaudelle 2022. Hallituksen kokoonpanoon ei tullut muutoksia, joten Keskimaan hallituksessa jatkavat vuonna 2022:

Lamberg Juha-Antti, professori, Jyväskylä
Tikkanen Suvi, markkinointijohtaja, Leppävesi
Uotinen Markku, vpj, toimitusjohtaja, Jyväskylä
Äänismaa Pekka, elinkeinopäällikkö, Jyväskylä
Määttä Antti, pj, toimitusjohtaja, kauppaneuvos, Muurame

Toivanen Niko, talousjohtaja – hallituksen sihteeri

KONSERNIJOHTORYHMÄ 2022

Keskimaan konsernijohtoryhmän kokoonpanos- ei tapahtunut muutoksia vuoden 2021 aikana, joten konsernijohtoryhmä jatkaa työtään vuoden 2021 kokoonpanolla:

Määttä Antti, toimitusjohtaja, kauppaneuvos
Kunelius Pasi, toimialajohtaja, matkailu- ja ravitsemiskauppa
Kyllönen Vesa, toimialajohtaja, market- ja tavaratalokauppa
Tervanen Heikki, toimialajohtaja, liikenne- myymälä- ja polttonestekauppa
Luoma Noora, viestintä- ja markkinointijohtaja
Thusberg Kaisamaria, henkilöstöjohtaja
Toivanen Niko, talousjohtaja

ASIAKASOMISTAJUUS

Kuva: SOK

S OLET SINÄ

Meillä Keskimaassa asiakas on omistaja. Jokainen Keskimaan asiakasomistaja omistaa täsmälleen yhtä suuren osan yhteisestä osuuskaupastamme, eikä muita omistajia ole. Voi todellakin sanoa, että S olet sinä. Että me teemme Keskimaan.

Kaikki toiminnastamme syntyvä tuotto käytetään omistajiemme hyödyksi. Toimintamme peruspilareita ovat asiakasomistajiemme tarpeisiin vastaavat laadukkaat palvelut ja hinta- ja edut, pysyvästi edullinen ruokakori sekä ostosten perusteella maksettavat rahalliset edut. Palveluja tarjoamme ympäri Keski-Suomen, asiakasomistajiemme kotikulmilla, asuivatpa he missä päin maakuntaa tahansa.

IDEA ON KANTANUT TOISTASATAA VUOTTA

Osuuskaupan idea on syntynyt pitkästi toistasataa vuotta sitten. Osuuskauppa perustettiin takaamaan kotimainen, laadukas ja kohtuullisen

hintainen tuotevalikoima kaikille. Suomalaisen osuustoiminnan tulisi luoda äiti **Hedvig Gebhard** totesi jo aikoinaan haluavansa muuttaa maailmaa ja tehdä omistamisesta erilaista. Kyse on alusta alkaen ollut yhdessä tekemisestä – voimat yhdistämällä saamme monipuolisempia, ajanmukaisempia ja edullisempia palveluita. Osuustoiminnassa korostuvat rinnakkain taloudellinen kannattavuus sekä yhteiskunnallinen vastuu.

TULOS JÄÄ KESKI-SUOMEEN

Kun olet osuuskaupan omistaja, tavoitteena on, että ostat fiksusti ja saat rahallesi mahdollisimman paljon vastinetta. Keskimaahan ostoja keskitämällä jokainen asiakasomistajamme voi lisäksi olla varma, että rahat jäävät Keski-Suomeen. Tuloksen käytämme palvelujemme kehittämiseen ja keski-suomalaisen hyvinvoinnin vahvistamiseen.

Helpottamalla asiakasomistajiemme arkea ja tuottamalla taloudellista hyötyä teemme omasta maakunnastamme meille kaikille paremman paikan elää – vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. Kun päätösvalta on itsellämme, voimme panostaa meille keski-suomalaisille tärkeisiin asioihin.

Noora Luoma
viestintä- ja markkinointijohtaja

BONUSTA

23,1 M€

YLIJÄÄMÄNPALAUTUSTA

4,8 M€

135 899

asiakasomistajaa vuoden lopussa

OSUUSPÄÄOMAN KORKO

0,8 M€

51,5 %

asiakkaista S-mobiilin aktiivisia käyttäjiä vuoden lopussa

S-mobiilin käyttäjiä eniten ikäryhmässä

30–65 +

135 899 ASIAKKAAN OMISTAMA KESKIMAA

Vuoden 2021 lopussa Keskimään asiakasomistajien määrä oli 135 899, missä kasvua oli 1 204 asiakasomistajan verran. Uusia liittyjiä saimme 4 920 ja poistuneita (eronneita, osuuskauppaa vaihtaneita ja kuolleita) oli 3 716. Vuoden lopussa kaikista Keski-Suomen kotitalouksista 77,9 prosenttia oli Keskimään asiakasomistajatalouksia.

AITOA HYÖTYÄ KERTYY MONELLA TAVALLA

Vuonna 2021 keskisuomalainen asiakasomistajatalous sai ostoksistaan takaisin keskimäärin 238 euroa asiakasomistajahyötyä. Summa kertyi näistä eduista:

1. RAHANA MAKSETTAVAT EDUT

- Bonus (sisältäen myös tankkausbonuksen), yhteensä 2,3 miljoonaa euroa, keskimäärin 23,1 euroa/asiakasomistaja.
- Maksutapaetu, vuoden kokonaissumma 0,7 miljoonaa euroa. 17 % asiakasomistajistamme maksoi ostoksiaan S-Etukortilla.
- Ylijäämänpalautus, maksetaan vuoden 2021 tuloista 7,5 miljoonaa euroa, keskimäärin 56 euroa/asiakasomistaja.
- Osuusmaksun korko, vuodelta 2021 maksetaan 0,8 miljoonaa euroa, 6 euroa/asiakasomistaja.

2. PYSYVÄSTI EDULLINEN RUOKAKORI

- Päivittäistavarakauppojemme edullisen hintatason ansiosta keskittävälle asiakasomistajalle kertyy tuntuva, joka satojen eurojen säästö. Hintoja vertaillaan saman alueen edullisimpaan kilpailijaan. S-mobiilin hintavertailijan avulla jokainen voi itse seurata omien ruokaostosten hintaa verrattuna kilpailijan hintoihin.

3. TUOTE- JA PALVELUEDUT

- Nämä edut koostuvat S-Pankin ilmaisista peruspankkipalveluista, S-Etukortilla saatavista asiakasomistaja-alennuksista esimerkiksi Asiakasomistajapäiviltä sekä tuote-eduista vaikkapa kahviloista ja ravintoloista.

Kuva: Agalma Films

ÄÄNESTYSPROSENTTI NOUSI EDUSTAJISTON VAALEISSA

Keskisuomalaiset ovat aiempaa kiinnostuneempia omistamastaan osuuskaupasta ja haluavat osallistua Keskimään toimintaan vaikuttamisen ja kehittämisen näkökulmasta. Tästä kertoo lokakuussa 2021 järjestettyjen edustajiston vaalien äänestysprosentti 27,0, joka oli 5,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisissä Keskimään vaaleissa vuonna 2017. Ahkerimmin äänestettiin pohjoisen Keski-Suomen alueella, jossa äänioikeuttaan käytti joka kolmas asiakasomistaja.

NUORIN 18- JA VANHIN 81-VUOTIAS

Äänestys tapahtui nyt ensimmäisen kerran vaalitavalla, jossa läpi menivät suoraan eniten ääniä saaneet henkilöt. 50-jäseniseen edustajistoon valittiin 31 naista ja 19 miestä. Pientä nuorennusleikkausta tapahtui, sillä edustajien keski-ikä alentui reilulla puolellatoista vuodelle 53,4 ikävuoteen. Nuorin edustaja on 18- ja vanhin 81-vuotias. Edustajiston kokoonpano uudistui vaalien myötä voimakkaasti: Keskimään päättäjiksi nousi peräti 28 ensikeräistä.

Edustajiston rooli on Keskimäessä tärkeä. Edustajien tehtävänä on toimia viestinviejinä osuuskaupan johdon suuntaan sekä huolehtia omien kotikulmiensa asioiden esiin tuomisesta. Virallisempia, sääntöjen mukaisia tehtäviä ovat esimerkiksi Keskimään tilinpäätöksen vahvistaminen, ylijäämänpalautuksesta päättäminen sekä hallintoneuvoston nimeäminen.

Kuva: SOK

KESKI-SUOMESSA ENITEN S-MOBIILIN KÄYTTÄJIÄ

Keskimaa ylitti syksyllä 2021 ensimmäisenä osuuskauppana S-mobiilissa 50 % aktiivisen käyttäjän rajan, huomattavasti tavoiteltua nopeammin. Vuoden lopussa käyttäjäaste oli jo 51,5 %. Pää- ja rinnakkaisjäsenet mukaan lukien 105 939 asiakastamme käytti aktiivisesti S-mobiilia. S-mobiililla oli käyttäjiä kaikissa ikäluokissa, mutta se on etenkin aikuisten käyttämä applikaatio. Eniten käyttäjiä oli 30–65+-vuotiaissa keskiuomalaisissa.

Käytetyimpiä palveluja olivat Keskimään ajankohtaiset edut, sähköiset kuitit, omaan ostodaan perustuvat kotimaisuus- ja hiilijalanjälkilaskurit sekä S-pankin palvelut.

Kuukausittain vaihtuvista mobiilieduista suosituimpia olivat Prisman käyttötavaraedut, mutta myös päivittäistavarakaupan mobiilikuponkien lunastusmäärät kasvoivat. Vähitenkin kiinnostaneita etuja lunastettiin useita tuhansia.

S-mobiilin sisältö paranee jatkuvasti. Paikallisten etujen sisällön kehittämistä jatkoimme kaikilla toimialoillamme. Päivittäistavarakaupan kuukausittain vaihtuvissa eduissa siirryimme yksittäistä tuotetta koskevista eduista tuoteryhmäkohtaisiin prosenttietuihin (esimerkiksi -30 % valitsemastasi keksipaketista).

ASIAKASOMISTAJAN ARKEA HELPOTTAVASSA S-MOBIILISSA KAIKKI NÄMÄ PALVELUT:

- **Pankki puhelimessa** – mm. tilien saldot, tili- ja korttitapahtumat, laskujen maksaminen, rahan siirtäminen omien tilien välillä, korttien turvarajojen muuttaminen, S-Lainan hakeminen, säästämisen ja sijoittamisen palvelut, sähköiset palkkalaskelmat.

- **Turvallinen tunnistautuminen** – toimii sormenjäljellä tai tunnusluvulla kätevästi kaikissa vahvaa tunnistautumista edellyttävissä digitaalisissa palveluissa.

- **Bonusostot, kuittiarkisto ja etukuponkit** – Bonuksen ja muiden rahana maksettavien etujen ajantasainen tilanne, kassa- että takuukuittien sähköinen tallennus, etukuponkeja ravintoloista, kahviloista, ABC-liikennemyymälöistä sekä kaupoista.

- **Omat ostot** – ostokset viimeisten 12 kuukauden ajalta tuoteryhmien, tuotteiden, ostopaikojen ja ajankohdan mukaan, perhejakoa käyttämällä näkyvillä kaikki saman talouden ostokset. Terveellisempään ja vastuullisempaan syömiseen kannustavat ostosten ravintoarvot, hedelmien ja vihannesten ostomäärät, kotimaisuusaste sekä hiilijalanjälki.

- **Toimipaikat** – kaikki S-ryhmän bonus-toimipaikat sekä niiden aukioloajat ja reittiohjeet.

AO-OSAAJIA KAIKISSA MYYMÄLÖISSÄMME

S-marketihimme ja Sale-myymäloihimme on nimetty asiakasomistaja- eli AO-osaaajat. Näin olemme halunneet varmistaa, että nykyiset ja uudet asiakasomistajamme saavat jatkossa ostosreissun yhteydessä tutun kaupan myyjiltä oikeaa ja ajantasaista tietoa kaikissa asiakasomistajuuteen liittyvissä asioissa. Prismoissa ja Sokoksella on erilliset asiakasomistaja- ja S-Pankki-pisteet, joten niissä ei vastuutetuille AO-osaaajille ole samalla tavalla tarvetta kuin pienemmissä marketeissamme.

JOKAINEN EURO ON KOTIINPÄIN

– Haluamme tarjota ympäri Keski-Suomea asiakasomistajuusasioissakin laadukasta palvelua ja pitää henkilökunnan parissa tarvittavaa tietotaitoa yllä. Siksi on ehdottoman hyvä asia, että päälliköillä on tukenaan asiaan paneutuneet osaaajat. Parhaimmillaan AO-osaaaja on innokas perehdyttäjä ja huolehtii, että asiakasomistajuuden idea kaikkein hienouksineen on jokaisella työryhmän jäsenellä kirkkaana mielessä, kuvaili Keuruun S-marketin päällikkö **Minna Varjoranta** Keskimään henkilöstölehdessä syksyllä.

Myymälöissä henkilökunnan tehtävänä on kertoa Keskimään asiakasomistajuudesta sekä ohjata asiakkaita oikeaan paikkaan verkkoon tai palveluaikojen puitteissa asiakaspalvelupisteisiin Jyväskylään, Jämsään, Äänekoskelle tai Keuruulle.

– Olen ideoita täynnä, kun kyse on tämän ilosanoman levittämisestä. Konkretisoin asiaa kertomalla, miten itse hyödyn omistajuudesta esimerkiksi Bonuksina, maksutapaetuna ja muina etuina. Pitää ajatella kokonaisuutta ja muistaa, että jokainen euro on aina kotiinpäin, Keuruun S-marketin AO-osaaaja **Marjo Siidoroff** korosti.

HENKILÖSTÖ

 ALEXANDRA
ORIGINAL BY SOKOS HOTELS
Vuoromestari
Sous Chef de Cuisine
Maria Koski

What a wonderful
day!
Temperature
this morning

TYÖNTEKIJÖITÄ**1916**

+ 69 vuoteen 2020

AVOIMIA TYÖPAIKKOJA**580**

ei sisällä kesätyöpaikkoja

TYÖNHAKIJOITA**5600**

ei sisällä kesätyöhakijoita

UUSIA KESKIMAALAISIA**453****LÄHES****15** %keskimaalaisista työskennellyt talossa yli
20 vuotta

yli

15 000**PEREHDYTYSTUNTIA**

Kuvat: Anne Kalliola

ARJEN KOKOISIA ARVOJA

Parhaimmillaan yrityksen arvot näkyvät konkreettisina asioina jokaisen työntekijän arjessa, toimivat johtamisen keskeisinä välineinä ja ohjaavat kaikkea tekemistä. Tähän me Keskimaassa tähtäämme. Haluamme, että arvomme ovat aitoja ja oikeita, helposti muistettavia, omaksuttavia ja allekirjoitettavia.

ARVOT MÄÄRITELTIIN YHDESSÄ

Uusien arvojemme työstämisen aloitimme kysymällä yhdeksässä toimipaikassamme, mikä keskimaalaisten mielestä on työssä tärkeää ja minkälaisia asioita he arvostavat. Kyselyn jälkeen arvojen määrittelylle haettiin raameja työpajoista, joissa erilaisissa työtehtävissä toimivat keskimaalaiset pääsivät ruotimaan nykykulttuuriamme ja kertomaan, minkälainen tavoite-

tilakulttuurimme pitäisi olla. Työpajojen pohjalta rakentuivat Keskimaan uudet arvot, jotka otimme käyttöön keväällä 2021. Arvoihimme tukeutuen rakennamme toimintatapaa ja -kulttuuria, jolla Keskimaassa tehdään töitä pitkälle tulevaisuuteen.

MERKITYKSELLISIÄ JA AITOJA TEKOJA

Uudet arvomme – Sydämellä, Ilolla, Sisulla ja Yhdessä – ponnistavat arjestamme. Haluamme, että ne puhuttelevat jokaista keskimaalaista ja ovat aito arjen työväline, jolla sanoitamme sitä, miten haluamme toimia ja minkälaisia asioita Keskimaassa arvostetaan. Ne kuvaavat sitä, miten meillä tehdään töitä, ollaan ja eletään toistemme kanssa.

Yhdessä olemme vahvoja, tehdessämme töitä Sydämellä ja Ilolla, usein Sisullakin. Pitkittyneen poikkeusajan keskellä arvomme ovat todella tärkeitä ja aitoja. Niin arkena kuin juhlan keskelläkin meillä palvellaan asiakasomistajia näiden arvojen mukaisesti. Arvotoista palkitsemme henkilökuntaamme ja jaamme onnistumisia sisäisen viestinnän kanavissamme, kannustamme toisiamme ja iloitsemme onnistumisista. Vajaan vuoden aikana näitä arvokkaita tekoja on kertynyt useita satoja, kertoen välittämisestä ja läheisyydestä, mutta samaan aikaan myös osaamisesta ja ammattitaidosta.

Arjen kokoiset arvot ovat pieniä tai suuria merkityksellisiä tekoja, jotka tekevät meistä meidät. Pidämme huolta asiakkaistamme ja toisistamme.

Kaisamaria Thusberg
henkilöstöjohtaja

KESKIMAAAN ARVOT

– TÄLLAISIA ME KESKIMAALAISET HALUAMME OLLA

SYDÄMELLÄ

- Teemme työtä sydämellä ja aidosti omana itsenämme.
- Kohtaamiset asiakkaidemme ja toistemme kanssa ovat aitoja ja lämpimiä – sellaisia, jotka tuntuvat.
- Kannamme vastuuta ja pidämme lupauksemme. "Me sen teimme", on lause, jonka voimme sanoa ylpeinä.

ILOLLA

- Meille työ Keskimaassa on etuoikeus ja iloinen asia. Positiivinen asenne ja siitä seuraava ilo johtaa aina parempaan lopputulokseen.
- Hymyilemme toisillemme ja asiakkaillemme. Vaalimme ilon pilkahduksia arjessa.
- Suhtaudumme työhömmme ja ympäristöömme uteliaasti. Etsimme ja kokeilemme rohkeasti uusia tapoja toimia ja iloitsemme omista ja toistemme onnistumisista. Virheetkään eivät haittaa, kun asenne on oikea.

SISULLA

- Tavoittelemme tarmokkaasti tavoitteita, emmekä anna helposti periksi.
- Pääsemme maaliin, vaikka jokin asia tuntuisi vaikealta, vaatisi vähän enemmän, eikä juuri sillä hetkellä huvittaisi. Emme kuitenkaan hakkaa päätämme jääräpäisesti seinään.
- Meillä on rohkeutta nostaa esiin asioita, jotka hankaloittavat työn tekemistä ja tavoitteidemme toteutumista. Kohtaamamme haasteet ovat mahdollisuuksia oppia uutta.

YHDESSÄ

- Porukassamme on voimaa. Voimme onnistua vain yhdessä, ja siksi teemme työtä tiimeinä. Jokainen meistä on vastuussa oman tiimimme sisällä vallitsevasta fiiliksestä.
- Jokainen keskimaalainen on tärkeä. Arvostamme omaa ja toistemme työtä. Hyväksymme työkaverimme sellaisina kuin he ovat.
- Teemme työtä paremman Keski-Suomen hyväksi, yksi asiakaskohtaaminen kerrallaan. Kun tulee vaikeuksia, me selviydymme niistäkin yhdessä.

**"SYDÄMELLÄ TEKEMINEN TARKOIT-
TAA SITÄ, ETTÄ OLET OMA ITSESI, OTAT
ASIAKKAAT SELLAISINA KUIN HE OVAT,
NAUIT SIITÄ MITÄ TEET, ETKÄ PELKÄÄ
KOHDATA IHMISIÄ."**

Anne Anttila, Revolution

Kuva: Kristina Tammitie

TYÖTYTYTYVÄISYYS PYSYI KORKEALLA

Keskimaalaisten työtyytyväisyys pysyi vuonna 2021 lähes edellisvuoden ennätystasolla. Henkilöstön työtyytyväisyyttä kuvastava TYT-indeksi oli syksyllä tehdyssä kyselytutkimuksessa 77,5, jossa pudotusta vuoden takaiseen oli vain 0,7 pistettä. Indeksiksi oli yli kymmenen pistettä yli suomalaisten yritysten yleisnormin.

SITOUTUMINEN JA OMISTAUTUMINEN HUIPPULUOKKAA

Ensimmäisen koronavuoden 2020 ennätyksellisen hyvässä TYT-tuloksessa korostui ison ja turvallisen työnantajan merkitys ennalta-arvaamattomaksi muuttuneessa maailmassa. Toisena koronavuonna kriittisyys hieman lisääntyi, mutta edelleen henkilöstömme tyytyväisyys oli erittäin korkealla kaikilla tutkimuksen keskeisillä osa-alueilla ja merkittävästi tavanomaista paremmalla tasolla. Sitoutumisesta ja omistautumisesta kertova indeksi oli Keskimaassa peräti 80,2.

”MEILLÄ ON NYKYÄÄN HIRMUISEN HYVÄ HENKI. TYÖTYTYVÄISYYS ON MEIDÄN KAIKKIEN YHTEINEN ASIA. EI OLE ENÄÄ MINUN TÖITÄ JA SINUN TÖITÄ. MENNÄÄN AUTTAMAAN KAVERIA JA OTETAAN YHDESSÄ VASTUUTA KAUPASTA, JOSTA OLLAAN YLPEITÄ.”

Anna Kivimäki ja Minna Kautto,
S-market Äänekoski

TYÖN STRESSAAVUUS LISÄÄNTYI

Henkilöstön arvioissa Keskimaan vahvuuksiksi nousivat johtamis- ja toimintakulttuuri sekä työnantajakuva. Tulevaisuus näyttää valoisalta, työntekijöitä kohdellaan reilusti ja tasapuolisesti ja osuuskauppaa ollaan valmiita suosittelemaan työnantajana. Suurin ero edelliseen tutkimukseen verrattuna liittyi henkilöstön työhyvinvointiin sekä työkuorman kohtuullisuuteen. Kolmannes kaikista keskimaalaista, esimiehistä jopa puolet, koki työnsä stressaavaksi. Tätä tulosta selittää nopeasti pahentunut työvoimapula, minkä johdosta henkilökunta joutui työskentelemään etenkin ruuhkahuippujen aikana monissa toimipaikoissamme vajaalla miehityksellä.

Keskimaan työtyytyväisyys 2017–2021

2017 71,9
2018 71,8
2019 74,2
2020 78,2
2021 77,5

TYT-indeksi kuvaa työyhteisötutkimuksen kokonaistulosta. Tulos on 0, jos kaikki vastaajat ovat äärimmäisen kriittisiä ja 100, jos kaikki vastaajat ovat äärimmäisen myönteisiä vastatessaan kaikkiin indeksikysymyksiin.

**”TYÖYHTEISÖSTÄMME ON TULLUT EN-
TISTÄ TURVALLISEMPI MYÖS HENKISESTI.
MEILLÄ VALLITSEE KANNUSTAVA KIIT-
TÄMISEN KULTTUURI. KEHUTAAN, TSEM-
PATAAN, JEESATAAN JA KIITETÄÄN. KAN-
NETAAN TOISIAMME, JOS TYÖKAVERILLA
ON HUONOMPI PÄIVÄ TAI PÄÄLLE ISKEE
TULENPALAVA KIIRE. TYÖ EI STRESSAA,
KUN KIPERISSÄ TILANTEISSAKIN PE-
LATAAN YHDESSÄ.”**

Terhi Anttonen, Reetta Simonov ja Esa Taipale,
ABC Keljonkangas

HAASTEENA HENKILÖSTÖN SAATAVUUS JA PYSYVYYS

Työvoiman saatavuuteen ja pysyvyyteen liittyvät haasteet ovat nousseet korona-aikana nopeasti ja vahvasti pintaan koko palvelualalla. Ilmiö on nähtävissä myös meillä Keskimaassa, erityisesti ABC-liikennemyymälöissä ja ravintoloissa. Alanvaihtajien määrä on kasvanut ja liikkuminen toimialalta toiselle lisääntynyt.

Joissain toimipaikoissamme henkilöstömäärissä eletään veitsenterällä, jolloin odottamattomat muutokset työvuorovahvuudessa vaikuttavat koko tiimin toimintaan, henkilöstön jaksamiseen ja asiakaspalvelun sujuvuuteen. Vuoden 2021 kesällä esimerkiksi ABC Viitasaarella jouduttiin muuttamaan kertaan annosvalikoimaa supistamaan ja tarjoiluajoja lyhentämään, koska keittiöön ei löytynyt sairauslomien tuuraajia sinnikkäistä yrityksistä huolimatta sen enempää omasta väestä kuin vuokratyöfirmoistakaan. Jyväskylässä puolestaan ravintolaväkemme joutui jatkuvasti venymään ja joustamaan kesän kiireisinä päivinä, koska henkilökuntaa ei saatu töihin riittävästi.

Kaupan toimialalla työvoimapulasta kärsivät S-marketit ja Salet etäämpänä suuremmista asutuskeseuksista toimialueemme reuna-alueilla. Esimerkiksi Multian Salen avoinna olleeseen myyjän paikkaan ei tullut määräaikaan mennessä yhtään hakemusta. Tilanteeseen toivat osaltaan helpotusta ns. poolit, joissa työskentelevillä keskimaalaisilla ei ole yhtä tiettyä kotiyksikköä, vaan he kiertävät useissa toimipaikoissa sen mukaan, missä tarve on suurin.

Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus Keskimaassa vuonna 2021:

Koko Keskimaa 16,35 %

- Market- ja tavaratalokauppa 13,63 %
- Matkailu- ja ravitsemiskauppa 22,32 %
- ABC-toimiala 22,49 %

Avoimet työpaikat vuonna 2021:

- Tutustu&tienaa-harjoittelu 550
- Kesätyöpaikat 440
- Muut avoimet työpaikat 580
- Uusia työpaikkoja yhteensä 1 570

Työpaikkojen hakijoiden määrä 2021:

- Tutustu ja tienaa -hakijat 1 910
- Kesätyöhakijat 1 448
- Muut hakijat 5 626

- Hakijamäärä yhteensä 8 984

”TUNTUU USKOMATTOMALTA, ETTÄ ELÄMÄNI ENSIMMÄINEN KESÄTYÖ JOHTI VAKITUISEEN TYÖPAIKKAAN VÄHÄN YLI KAKSIKYMPPISENÄ. TYÖSSÄ MINUA MOTIVOI SE, ETTÄ JOKAINEN PÄIVÄ KARTUTAA TYÖKOKEMUSTANI JA ANTAA ITSELLENI LISÄÄ VARMUUTTA. HYVÄLTÄ TUNTUU MYÖS TIETÄÄ, ETTÄ TYÖKAVERINI JA ESIMIEHENI LUOTTAVAT MINUUN.”

Jasmin Kauppinen, S-market Laukaa

Kuva: Kristiina Tammitie

HENKILÖKUNNALLE YLI MILJOONAN EURON YLIMÄÄRÄINEN TULOSPALKKIO

Keskimaan hallitus päätti joulukuussa 2021, että henkilökunnalle maksetaan yhteensä yli miljoona euroa ylimääräistä tulospalkkiota kiitoksena erinomaisesti onnistuneesta vuodesta, ennakoitua paremmasta tuloksesta ja sinnikkäästä työstä koronapandemian keskellä. Ylimääräisen palkitsemisen piirissä oli koko henkilökuntamme, johtoryhmää lukuun ottamatta. Palkkiota maksettiin kaikkiaan noin 2,5 miljoonasta työtunnista. Kokoaikaiselle työntekijälle sen suuruus oli noin 600 euroa ja osa-aikainen, esimerkiksi 20 tuntia viikossa töitä tekevä keskimaalainen sai palkkiota noin 300 euroa. Henkilökuntamme todellakin ansaitsee tämän kiitoksen. Keskimaalaiset ovat tehneet töitä poikkeusaikoina haastavammissa olosuhteissa kuin koskaan aikaisemmin.

Kuva: Anne Kallio

ENTISTÄ PAREMPI TYÖPAIKKA

Kaikille tekemisillemme selkeät suuntaviivat antavassa Keskimaan strategiassa on nostettu pääteemoiksi kasvun rinnalle ihminen. Strategia tähtää paitsi entistä parempaan asiakaskokemukseen, myös siihen, että Keskimaa on entistä parempi työpaikka sekä nykyisille että tuleville työntekijöilleen. Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden korostuessa teemme Keskimaasta yhä houkuttelevamman, palkitsevamman, joustavamman ja ihmisten yksilölliset elämäntilanteet ja tarpeet huomioivamman työnantajan. Emme luo mielikuvia, vaan teemme aitoja asioita, joilla varmistamme, että meillä on jatkossakin töissä palvelualan ammattilaisten parasta A-luokkaa.

TAVOITTELUN ARVAINEN TYÖPAIKKA

Entistä parempi työpaikka -teemaan liittyy valtaosan paljon erilaisia strategisia hankkeita ja arkisia tekemisiä, räätälöidyistä oppisopimuskoulutuksista yksilölliseen työvuorosunnitteluun, tulo- ja palkkauksen uudistamisesta palkitsemisen eri tapojen kehittämiseen, uusien työntekijöiden perehdytyskäytäntöjen päivittämisestä lähi- ja jae- tun johtamisen korostumiseen. Haluamme, että Keskimaa koetaan tavoittelun arvoiseksi työnantajaksi, josta jokainen saa itselleen riittävän toimeentulon, haluamansa määrän työtunteja, mahdollisuuden monipuoliseen työuraan, innostavan ja kannustavan työilmapiirin sekä työkavereita, jotka tekevät päivästä aina paremman.

VAIhtelevia urapolkuja

Meillä on tärkeää, että kaikki halukkaat keskimaalaiset saavat mahdollisuuden vaihtelevaan työuraan. Tästä syystä olemme luoneet vuoden 2021 aikana mallin, josta selviää, mitä esimerkiksi myyjän tai tarjoilijan pitää oppia ja taitaa, minkälaisia koulutuksia käydä ja valmennuksia suorittaa oman työuran monipuolistamiseksi tai työtehtävien vaihtamiseksi talon sisällä. Urapoluista on tehty jokaiselle toimialalle omat mallinnukset, mutta yhtä lailla mahdollista on toimialarajaton liikkuminen, mikä laajentaa vaihtoehtoja ja lisää urapolun risteyskohtia entisestään. Kannustamme parhaimpia osaajiamme liikkumaan urallaan sekä eteenpäin että sivuttaissuunnassa. Vaihteleviin työurisiin voi elämäntilanteiden muuttuessa sisältyä joskus myös tarve hellittää, jolloin esimerkiksi siirtyminen vastuullisesta tehtävästä vähemmän vaativaan työhön on mahdollista, määräaikaaisesti tai pysyvämpänä ratkaisuna. Urapolku-mallien lisäksi olemme rakentaneet Talent-ohjelman, jolla viemme potentiaalisiksi vastuunkantajiksi tunnistettuja työntekijöitä tavoitteellisesti eteenpäin, jos he itse ovat siihen halukkaita ja valmiita.

”TYÖHÖN ON SISÄLTYNUT SOPIVASTI HAASTEITA JA MUUTOKSIA, JOTKA OVAT EDELLYTTÄNEET UUSIEN ASIOIDEN OPPIMISTA JA PITÄNEET MIELENKIINTOA YLLÄ. TYKKÄÄN SIITÄ, ETTÄ KESKIMAASSA KATSOTAAN KOKO AJAN ETEENPÄIN JA HALUTAAN KEHITTÄÄ TOIMINTAA VASTUULLISESTI JA EDELLÄKÄVIJÄNÄ, SEKÄ TYÖNTEKIJÖIDEN ETTÄ ASIAKKAIDEN HYVÄKSI.”

Teija Leppänen, S-market Korpilahti

MARKET JA TAVARATALOKAUPPA

LIKEVAIHTO**503,6** M€

kehitys 2,7 %

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA**441,4** M€

kehitys 2,8%

KÄYTTÖTAVARAKAUPPA**59,3** M€

kehitys 1,7 %

HENKILÖKUNTAA**1336****TOIMIPAIKKOJA****45**

Kuva: Petri Blomqvist

ONNISTUNUT KEHITTÄMISEN VUOSI

Market- ja tavaratalokaupassa vuosi 2021 oli onnistunut. Liikevaihto kehittyi varsin suotuisasti niin Prismoissa, S-marketeissa, Saleissa kuin Mestarin Herkussa. Myös Sokos pääsi kesän jälkeen kasvu-uralle asiakkaiden palatessa puolitoista vuotta kestäneen hyljaiselon jälkeen Jyväskylän keskustan palvelujen äärelle.

MYynti KASVOI, KEHITTÄMINEN JATKUI

Myynti kasvoi kaikissa ketjuissamme, Kodin Terraa lukuun ottamatta. Parhaat toimipaikkakohtaiset liikevaihdon kehitysprosentit olivat kaksinumeroisia. Päivittäistavarakaupan ohella käyttötavarakauppa kävi suotuisasti, päätyen Prismoissa

kuuden prosentin kasvuun. Vuoden aikana jatkoimme edelleen palvelujemme kehittämistä. Myymälä uudistuksia toteutettiin ripeässä tahdissa ja ruoan verkkokaupassa teimme valttavan kehitysoikan.

ENNÄTYSMÄÄRÄ KILOJA JA LITROJA

Koronapandemian jatkuessa ostaminen painottui edelleen päivittäistavarakauppaan. Tämä tarkoitti henkilökunnallemme ennätysmäärä kiloja ja litroja siirreltäväksi, nosteltavaksi ja käsiteltäväksi. Kaupan ammattilaisemme selvisivät volyymin tuntuvasta kasvusta kiitettävien arvosanoin, sisulla ja sydämellä, yhdessä tekemisestä voimaa ammentaan. Arvokasta apua saimme suurelta joukolta

ravintoloiden ja liikennemyymälöiden työntekijöitä niinä viikkoina, jolloin heidän omat kotiyksikönsä hiljentyivät koronarajoitteiden vuoksi.

Vesa Kyllönen

market- ja tavaratalokaupan toimialajohtaja

Kuva: Petri Blomqvist

RUOAN VERKKOKAUPPA AUTTAA ASIAKASOMISTAJIEN ARKEA

Ruoan verkkokaupan kehittäminen oli yksi merkittävimmistä vuoden 2021 hankkeistamme. Jo pitkään verkossa toimineiden Seppälän Prisman ja Mestarin Herkun lisäksi ruoan verkko-ostaminen oli vuoden lopulla mahdollista jo 13 myymälässämme eri puolilla Keski-Suomea: Jämsän, Keuruun, Laukaan, Muuramen, Saarijärven, Tikkakosken, Vaajalan, Viitasaaren ja Äänekosken S-marketeissa sekä Keljon ja Palokan Prismoissa.

–Verkkokauppamme myynti yli kaksinkertaistui reiluun 10 miljoonaan euroon. Noutolokeroita lisättiin vuoden mittaan kysynnän kasvaessa useisiin myymälöihin. Olemme saaneet asiakasomistajiltamme paljon palautetta siitä, miten ruoan verkko-ostaminen helpottaa arkea, ruoan verkkokaupan kehityspäällikkö **Marko Hoffrén** kuvailee.

Ruoan verkkokaupan ylivoimaista ykköspaikkaa piti edelleen Seppälän Prisma, jossa kiireisimpinä viikoina henkilöstömme keräsi ostokset yli 700 asiak-

kaalle. Kakkossijalle nousi huhtikuisen startin jälkeen nopeasti Keljon Prisma, jossa virtuaaliostamisen suosio ylitti odotukset. S-marketeissamme verkkokauppaa tehtiin ahkerimmin Vaajalassa, Jämsässä, Laukaassa ja Äänekoskella. Vilkkaimpia verkkokaupapäiviä olivat perjantai ja maanantai.

Kuva: Kristiina Tammitie

PRISMOJEN MYYNTI KASVUSSA, KÄYTTÖ- TAVARAKAUPAN PIRISTYMINEN ILAHDUTTI

Prismoillemme vuosi 2021 oli erinomainen.

– Myynnit ja asiakasmäärät kehittivät hienosti. Käyttötavarakaupassa kasvoimme peräti kuusi prosenttia, mikä oli huomattavasti Prisma-ketjun valtakunnallista kehitystä enemmän. Päivit-
täistavarakauppaa teimme Prismojen valtakunnan keskiarvoa mukaillen viiden prosentin kasvulla, Seppälän Prismen johtaja **Joonas Heiskanen** vahvistaa.

Myös asiakastytyytyväisyys säilyi hyvällä tasolla.

– Panostimme myymälöiden hyvään kuntoon, erinomaiseen palvelukokemukseen sekä kausien ja ajankohtaisuuden esille tuomiseen, Keljon ja Palokan Prismoja johtava **Tommi Viitanen** tiivistää. Vuoden mittaan korostui henkilöstön yhteinen tekeminen ja yhteishenki.

– Jokainen tietää, että tyhjä hyllypaikka ei ole hyvä asia ja heikkolaatuiset hedelmät ja vihannekset pitää poistaa tiskistä tiukalla seulalla. Näihin reagoidaan aiempaa nopeammin ja herkemmin. Kukaan ei ajattele, että joku muu hoitaa. Joku muu ei ole meillä enää töissä, Keljon Prismasta **Essi Sarajärvi** ja **Maaria Rontti** kiteyttivät Keskimään henkilöstölehdessä alkukesällä.

PRISMOJEN TÄRKEIMMÄT STEPIT 2021

Seppälä:

- Uusi itsepalvelukassa-alue valmistui keväällä.
- Fazer myymäläleipomo valmistui marraskuussa.
- Hedelmä- ja vihannesosastolle saatiin elektroniset hintanäytöt joulukuussa.

Keljo:

- S-kaupat.fi -ruoan verkkokauppa avattiin.
- Scan&go-palvelu vakiintui pilotista jatkuvaksi toiminnaksi.
- Kukkakauppa Ilonan myynti kasvoi reilusti.

Palokka:

- S-kaupat.fi -ruoan verkkokauppa avattiin.
- Myymälän kattava uudistus saatiin päätökseen piha-alueen, julkisivun sekä toisen kerroksen remontin valmistuttua.

Kuva: Jani Rutanen

S-MARKETEISSA PARAS ASIAKASKOKEMUS

S-marketeissammekin vuosi 2021 jäi aikakirjoihin onnistumisena. Myynti kasvoi lähes kaikissa ketjun toimipaikoissamme.

– Vuoteen mahtui todella paljon onnistumisia, joista yhteisinä saavutuksina nostan esiin korkealla tasolla olevan työtyytyväisyyden, kaikkien aikojen ennätystuloksen sekä viimeisimmässä mittauksessa S-market-ketjun koko valtakunnan parhaan asiakastytyväisyydestuloksen, ryhmäpäällikkö **Jarno Minkkinen** kiteyttää.

UUDISTUKSIA LUKUISISSA MYYMÄLÖISSÄ

S-marketien uudistamista 2020-luvun konsepti-ilmeen mukaiseksi jatkoimme rivakkaan tahtiin. Uudistuksilla turvaamme ajanmukaiset päivittäistavarakaupan palvelut eri puolilla maakuntaa. S-marketit profiloituvat yhä selkeämmin tasokkaiksi ruokakaupoiksi, joita yhdistää viihtyisä myymälämiljö, laadukkaat tuotteet ja palvelut, ystävällinen henkilökunta ja kilpailukykyiset hinnat. Valikoimat räätälöimme kussakin myymälässä vastaamaan mahdollisimman hyvin paikallista kysyntää ja asiakasomistajien toiveita.

• Kokonaisvaltaisimmat, energiatehokkuutta huimasti parantaneet uudistukset tehtiin Tikkakosken, Pihtiputaan, Liestuoreen ja Kuhmoisten S-marketeissa.

• Karstulan S-marketissa toteutettiin kevyempi, mutta vähintään yhtä onnistunut päivitys tälle vuosikymmenelle.

• Jämsässä ja Jämsänkoskella parannettiin palveluja rakentamalla tilat apteekkeja varten.

• Kuhmoisten S-marketin myynti oli parhaassa nosteessa, vaikka uudistus toteutettiin vasta vuoden lopussa.

UUDEN S-MARKETIN AVAUS KYMMENEN VUODEN TAUON JÄLKEEN

Jyväskylän keskustan tuntumaan Tourulaan avasimme maaliskuussa 2021 uuden S-marketin.

– Tarjoamme asiakasomistajillemme kasvavalla Kankaan alueella helpon ja nopean asiointimahdollisuuden lähellä. Valikoimissamme on painotettu pientalouksien tarpeita, sillä alueen asukkaista valtaosa asuu yksin tai kaksin, marketpäällikkö **Mikko Romo** kuvaili.

Tapahtuma oli merkittävä, sillä edellisen täysin uuden S-marketin avauksesta oli Keskimaaassa kulunut aikaa kymmenkunta vuotta.

Kuva: Petri Blomqvist

KESÄKAUPPA SIIVITTI SALE-MYYMÄLÖITÄ

Myyntin kasvuun ylsivät myös Sale-myymlämme, ennätyksellisestä edellisvuodesta huolimatta.

– Monet Salemme sijaitsevat Keski-Suomessa mökkiläisten suosimilla kesäpaikkakunnalla, joten su-perhyvin onnistuneen kesäkaupan siivittämänä ponnistimme upeaan tulokseen. Varsinkin Kivijärvellä, Kannonkoskella ja Konnevedellä pääsimme hienoihin kasvulukuihin. Ilolla seurasimme myyntin kehitystä myös Jyväskylässä Kortepohjan Salessa, johon opiskelija-asiakkaamme palasivat ensimmäisen koronavuoden hiljaiselon jälkeen, ryhmäpäällikkö **Otti Terho** selvittää.

HAAPAMÄELLÄ MITTAVIN UUDISTUS

Sale-myymlöiden miljöuudistukset toteutettiin vuoden aikana Multian, Konneveden ja Keltinmäen Saleissa. Haapamäellä uuden konsepti-ilmeen ohella myymälään vaihdettiin täysin uudet kalusteet kassapöytiä ja kylmäkalusteita myöten. Vastaava uudistus toteutettiin jo edellisen vuoden lopulla Sale Toivakassa. Jokainen Keskimaan Sale on oman paikkakuntansa tai lähiönsä sydän. Tätä tunnelmaa ja palveluja haluamme kehittää entisestään kohti tulevaisuutta.

ASIAKKAAT PALASIVAT JYVÄSKYLÄN YDINKESKUSTAA

Keskimaa on viime vuosina panostanut voimakkaasti Jyväskylän ydinkeskustan palvelujen parantamiseen. Sokkarista on rakentunut houkutteleva kauppakeskus, jonka kaikki liiketilat olivat varattuja vuoden 2021 lopussa. Keskimaan operoimassa, 30 eri liikkeen Sokkarissa lippulaivana toimivat Sokos-tavaratalo sekä vuoden 2020 aikana täysin uudistettu Keski-Suomen ainoa Rôtisseurs-kilvellä varustettu ruokakauppa Mestarin Herkku. Koronapandemian karkoittamat asiakkaat löysivät syksyn 2021 tullen jälleen tiensä Sokkarin palvelujen äärelle. Kauppakeskus Sokkarin koko vuoden kävijämäärä oli 3,9 miljoonaa, kun esimerkiksi kauppakeskus Sepässä asioi samana aikana 2,7 miljoonaa kävijää.

SOKOKSEN JA MESTARIN HERKUN MYYNTI KÄÄNTYI KASVUUN

– Loppuvuosi oli todella onnistunut sekä asiakasmäärien että myynnin näkökulmasta. Saimme paluun tehneiltä asiakkailtamme paljon positiivista palautetta Sokoksen kauneuden ja kodin osastojen houkuttelevuudesta sekä pukeutumisen tuotealueen parantuneista, asiakkaan tarpeisiin vastaavista ajankohtaisista valikoimista, Sokos- ja kauppakeskusjohtaja **Una Hirvilampi** kuvailee.

– Vuosi oli haasteellinen, mutta onnistui olosuhteisiin nähden hienosti. Syksyllä myyntikäyrä kääntyi voimakkaasti ylöspäin, eikä uusien kilpailijoiden avautuminen kadun toiselle puolelle vaikuttanut kehityksen suuntaan. Jatkoimme tarjontamme ja valikoimiemme kehittämistä herkkukauppahengessä, mestaritason palvelua korostaen, kuten keski-suomalaisen ruokakulttuurin edelläkävijän kuuluikin, Mestarin Herkun myymäläpäällikkö **Miikka Mikola** jatkaa.

Kuva: Jani Rutanen

PARTURI-KAMPAAMO- PALVELUT LAAJENTUIVAT VAAJAKOSKELLE

Laajensimme vuoden 2021 syksyllä kauneuden ja hyvinvoinnin palvelujamme, kun Vaajakoskelle S-market Vaajalan yhteyteen avattiin Keskimaan oma parturi-kampaamo. Näin Seppälän Prismän parturi-kampaamo sai si-sartoimipaikan, joka tasaa asiakasmääriä ja antaa asiakkaillemme entistä enemmän valinnan mahdollisuuksia.

– Ajatus uudesta palvelusta sai alkunsa asiakkaiden tarpeista. Meillä käy Seppälässä paljon asiakkaita Jyskästä ja Vaajakoskelta sekä kauempaa-kin Toivakkaa ja Hankasalmea myöten. Niinpä parturi-kampaamopalveluillemme oli luontaista kysyntää Vaajalassa, jossa asiakasomistajamme asioivat muutenkin, myyntipäällikkö **Marjaana Saikkonen** perusteli.

Parturi-kampaamo Vaajalasta saa kaikki alan palvelut sekä hyvän valikoiman hiustenhoitotuotteita, joita lisättiin myös S-market Vaajalan valikoimiin. Uusi palvelu työllistää kymmenkunta kampaamoalan ammattilaista. Tarvit- taessa ja halutessaan Parturi-kampaamo Seppälän ja Parturi-kampaamo Vaajalan työntekijät voivat työskennellä myös ristiin molemmissa paikoissa.

ARKISISTA ARVOTEOISTA PALKITTAAN

Meillä on ollut Keskimaaassa pitkään tapana palkita parhaimmat osaajamme ja työryhmämme kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2021 palkitsemiskäytäntöä muutettiin niin, että valinnat perustuvat arvoihimme ja jokapäiväisiin arvotekoihin. Palkinnon saajiksi valikoituvat keskimaalaiset, jotka ovat ottaneet arjen kokoiset arvomme omakseen, eli tekevät töitä Sydämellä, Ilolla, Sisulla ja Yhdessä. Tässä market- ja tavaratalokaupan vuoden palkitut perusteluineen:

YHDESSÄ

Sokos, työryhmä

Tämä tiimi onnistuu ja menestyy yhdessä. Haastavan vuoden myötä tiimi on hitsautunut yhteen entistä tiiviimmin, työtä tehdään yhdessä koko talon onnistuminen eteen, aidosti asiakasta varten. Arjessa arvostetaan omaa ja työkaverin ammattitaitoa, yhdessä opitaan uutta ja jaetaan osaamista. Marraskuussa operatiivinen tulos oli Sokos-ketjun paras. Loppuvuoden myynti ja asiakasmäärä ovat kehittyneet hienosti ja isot kampanjat onnistuivat. Sokoksen tiimi todella lunastaa kaikki meidän tärkeät ja merkitykselliset arvot!

ILOLLA

myyjä **Iina Kauppainen**, Prisma Keljo, verkkokauppa

Iina on ottanut ennakkoluulottomasti ja menestyksekkäästi uuden verkkokaupan toimintamallin käyttöön. Iina on osallistanut ja opettanut tiimiään ilolla ja erittäin sitoutuneesti uusiin tehtäviin, mikä näkyy hienolla tavalla tiimin myynissä, tehokkuudessa ja fiiliksessä. Hän on halunnut kehittää verkkokaupan toimintaa alusta lähtien. Vuoropuhelu linan kanssa on mutkatonta ja rakentavaa. Iina on aina hyvällä tuulella ja valmis tekemään ilolla ja sydämellä töitä verkkokaupan menestyksen eteen.

SYDÄMELLÄ

myyjä **Aune Leppänen**, pohjoisen pooli

Aune on reipas, aito, iloinen ja sydämellinen asiakaspalvelija. Hän täyttää pelkällä läsnäolollaan ympärillään olevat ihmiset positiivisuudella, olivatpa he sitten asiakkaita tai työkavereita. Aune on ihana työkaveri. Kaikissa toimipaikoissa odotetaan, milloin taas saadaan hänet vuoroon. Aune tarttuu hommaan kuin hommaan ja tekee varmasti osansa työvuorossa. Työn jälki on kohdallaan ja iloisuus tarttuu.

HOTELLIT JA RAVINTOLAT

LIKEVAIHTO

26,5 M€

kehitys 18,4 %

MATKAILUKAUPPA

9,6 M€

kehitys 26,5%

RAVITSEMISKAUPPA

16,9 M€

kehitys 14,2 %

HENKILÖKUNTAA

308

TOIMIPAIKKOJA

18

Kuva: Erika Lyytikä

SULKUAIKOJA JA MYYNTIENNÄTYKSIÄ

Matkailu- ja ravitsemiskaupalle toinen koronavuosi oli monella tavalla edellisvuoden toisintoa. Ravintoloiden rajoitustoimet edellyttivät useaan kertaan nopeita ratkaisuja ja ketteriä peliliikkeitä. Esimerkiksi maaliskuun huhtikuulle ajoittuneen ravintolasulun ajaksi järjestimme pikimmiten korvaavaa työtä 110 tarjoilijalle ja kokille Prismoista, S-marketeista ja Saleista, kaupan puolella jo ennestään työskennelleiden 45 ravintolatyöntekijämme lisäksi. Näin onnistuimme välttämään lomautukset kokonaan. Syksyllä puolestaan koronapassin käyttöönotto viranomaisohjeistuksen mukaisesti nopealla aikataululla keskellä vilkasta pikkujouluviikonloppua oli toimenpide, joka jäi varmasti lähtemättömästi ravintola-alan ammattilaistemme muistiin.

KESÄKAUSI ONNISTUI YLI ODOTUSTEN

Myyntin ja tuloksen näkökulmasta vuosi oli kaksijakoinen. Tammi-toukokuu oli raskaasti tappiollinen ajanjakso, tuoden liikevaihtoomme yli miljoonien eurojen pudotuksen verrattuna koronaa edeltävään aikaan. Rajoitusten poistuttua kauppa kävi kuitenkin kesää kohti mentäessä niin ravintoloissa kuin hotelleissa ennakoitua paremmin, heinäkuussa jopa ennätyksiä hipoen. Onnistuneen kesäkauden jälkeen vuosi jatkui positiivissa tunnelmissa. Pikkujoulukausi lähti vilkkaana käyntiin, kunnes joulukuussa myyntiluvut kääntyivät jälleen laskuun koronatilanteen huonontuessa.

HENKILÖSTÖLLE SUURI KIITOS

Erityisen kiitoksen ansaitsevat sitoutuneet ammattilaisemme, jotka ovat sopeutuneet vaihteleviin työolosuhteisiinsa ammattimaisella asenteella. Henkilöstömme teki alkuvuodesta pitkiä aikoja töitä kaupan puolella, josta siirryttiin sujuvasti ja sulavasti takaisin ravintoloihimme kiihdyttämään toiminta täyteen vauhtiin.

Suuria ilonaiheita toimialallamme olivat myös uuden Rosson varsin menestyksellä avaaminen sekä ainutlaatuisen saunaravintolan Sataman Viulun rakentamisen käynnistyminen. Palvelujen kehittämisessä meitä kannustaa eteenpäin vakaa usko siihen, että edessämme on hyvin vilkkaat ajat sitten, kun pandemia hellittää.

Pasi Kunelius

matkailu- ja ravitsemiskaupan toimialajohtaja

Kuva: SOK

SOKOS HOTELLEILLA KAIKKIEN AIKOJEN HEINÄKUU

Solo Sokos Hotel Paviljongin sekä Original Sokos Hotel Alexandran majoitusmyynti kasvoi ensimmäiseen koronavuoteen 2020 verrattuna selvästi. Vuositasolla ei kuitenkaan ylletty pandemian edeltävän ajan lukuihin, vaikka kesällä ja syksyllä majoituskauppa kävikin äärimmäisen hyvin.

– Ensimmäisellä vuosipuoliskolla jäätin vuoteen 2019 verrattuna noin puoleen. Sen sijaan heinä–joulukuussa majoittujia oli liikkeellä jopa enemmän kuin kaksi vuotta aiemmin. Sekä työ– että vapaa–ajan matkustajat lähtivät liikkeelle, kun tautitilanteesta elettiin rauhallista suvantovaihetta. Majoituskaupassa oli selvästi nähtävissä patoutunutta kysyntää, kuvailee revenue manager **Petri Kemiläinen**.

Alexandran ja Paviljongin majoitusmyynnissä tehtiin kaikkien aikojen paras heinäkuu.

– Hyvin lähelle päästiin myös Keskimään historiallista ennätystä, joka saavutettiin Asuntomessujen vuonna 2014 kolmella hotellilla, kun Jyväshovikin oli silloin vielä olemassa.

SOKOS HOTELLEILLE KESTÄVÄN MATKAILUN TUNNUS

Sokos Hotelleille kestävä matkailun tunnus Original Sokos Hotel Alexandra sai vuoden 2021 alkupuolella kestävästä matkailusta kertovan Sustainable Travel Finland –merkin käyttöoikeuden. Vastaava merkki myönnettiin Solo Sokos Hotel Paviljongille edellisen vuoden lopulla.

Visit Finlandin kehittämän Sustainable Travel Finland –merkin käyttöoikeus myönnetään matkailualan yrityksille ja kohteille, joiden toiminta on ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävällä pohjalla. Vuoden 2021 lopussa Keski-Suomessa oli kahden Sokos Hotellin lisäksi vain viisi muuta STF-ohjelmaan sitoutunutta matkailualan toimijaa tai tapahtumaa.

Kuva: SOK

LUOTETTAVUUDEN JA ASIAKASKOHTAAMISTEN MERKITYS KASVOI

Vuosi 2021 osoitti selkeästi, että asiakkailta on halua ja tarvetta luotettaviksi tiedettyjen ravintola-palvelujemme käyttämiseen. Kuukausina, jolloin rajoitukset olivat lieviä tai niitä ei ollut lainkaan, asiakasmäärät palautuivat nopeasti ruoka- ja seurusteluravintoloissamme lähelle normaalia tasoaan. Esimerkiksi Jyväskylän ravintolaikoniksi muodostunut Revolution täyttyi asiakkaista vapusta alkaen niin arkisin kuin viikonloppuisin. Myös ketjuravintoloiden, muun muassa Amarillon, tarjoaman tuttuuden ja turvallisuuden merkityksellisyys korostui vuoden mittaan.

TRATTORIA AUKIOSTA VUODEN KETJURAVINTOLA

Trattoria Aukio palkittiin S-ryhmän ravintoloiden ketjuravintolana. Palkintokriteereissä korostettiin asiakastytyytyväisyyttä, joka onkin kasvanut S-ravintoloissa ennätyslukemiin. Pandemian aikana palvelun rooli näyttää kasvaneen entisestään. Ravintoloista haetaan hyvän ruuan lisäksi elämyksellisyyttä, ja jokainen asiakaskohtaaminen on silloin merkityksellinen. Haasteelliset korona-ajat ovat selvästi nostaneet ihmiseltä ihmiselle –kokemuksen merkitystä.

Kuva: Noora Soininen

YÖKERHOT AUKI MUUTAMIA VIIKKOJA

Vastuullisena toimijana pidimme yökerhomme Bran ja Freetimen suljettuina yhtäjaksoisesti vuoden 2020 maaliskuusta 2021 loppusyksyyn saakka, vaikka viranomaismääräykset eivät sitä edellyttäneet. Lopulta avaukset päätettiin toteuttaa marraskuun alussa, koska koronatilanne näytti hyvältä eikä rajoituksia ollut.

– Oli aivan ihanaa päästä näkemään asiakkaita, joiden kanssa ei ollut tavattu yli puoleentoista vuoteen. Meillä on todella tiivis kanta-asiakasporukka, joten jälleennäkemisen riemu oli molempuolinen. Tätä on todella odotettu, laskettu päiviä ja huokaistu nyt helpotuksesta. Tuntuu todellakin siltä, että on päästy takaisin kotiin, Freetimen vuoropäällikkö **Eeva Nyman** kuvaili tunteita avausviikonlopun jälkeen.

Riemua riitti kuitenkin vain muutamaksi viikoksi. Koronatilanteen uudelleen pahentuessa ja rajoitusten astuessa voimaan, molemmat yökerhot jouduttiin jälleen sulkemaan joulun aikaan.

UUSI ROSSO YLITTI ODOTUKSET

Avasimme uuden Rosson toukokuussa 2021 Jyväskylän keskustaan Vapaudenkadun ja Asemakadun kulmaukseen. Perinteikäs ravintola koki uuden tulemisen 2020-luvulle päivitettyinä, niin miljöön, palvelun kuin makujenkin osalta. Viihtyisän ja houkuttelevan uuden Rosson vastaanotto ylitti kaikki odotukset. Ensimmäiset päivät olivat koko henkilökunnalle unohtumaton kokemus.

– Pitkää päivää on tehty, mutta porukka vain hymyilee ja painaa menemään huippufiiliksellä. Tästä olemme yhdessä haaveilleet, ja toivoneet, uskoneet ja ponnistelleet sen eteen. Nyt haave toteutuu tavalla, jota emme olisi osanneet edes kuvitella, ravintolapäällikkö **Anja Rinteelä** hehkutti.

Valtaosa uuden ravintolan henkilökunnasta työskenteli aiemmin Jyväskeskuksen Rossossa, jonka toiminta päättyi vuoden 2020 lopulla. Myös vuodesta 1985 lähtien Jyväskylän Kirkkopuiston kupeella sijainnut Rosso päädyttiin sulkemaan elokuussa 2021. Päätöksen taustalla oli vuokrasopimuksen päättymisen, tilojen mittava uudistamisen tarve sekä osaavan henkilökunnan puute muissa ravintoloissamme. Kesän taittuessa syksyksi suljetun Rosson henkilökunta siirtyi pääsääntöisesti töihin uuteen Rossoon muutaman korttelin päähän.

Kuvat: Erkka Lyytikä

BRAN TARINA PÄÄTTYI

23.12.2021 oli yöravintola Bran osalta myös lopullisesti viimeinen aukiolopäivä. Lopettamispäätöksen taustalla oli liiketiloja koskevan vuokrasopimuksen umpeutuminen alkuvuonna 2022. Kaikille Bran työntekijöille tarjottiin töitä muista toimipaikoistamme.

Bra ehti toimia Jyväskylän yöelämän kiinnostajana toistakymmentä vuotta. Se avattiin lokakuussa 2010 ja uudistettiin kesällä 2016.

Kuva: Franz design

SATAMAN VIILUN RAKENTAMINEN KÄYNNISTYI

Keskimaa käynnisti kesällä 2021 saunaravintolan rakentamisen Jyväskylän satamaan kärkeen. Arkkitehtonisesti näyttävä ja ainutlaatuinen rakennus tulee toimimaan kaupungin maamerkinä ja keskisuomalaisen matkailun edistäjänä. Yhä kiinteämmin kaupungin keskustaan kytkeytyvästä satamasta upeine saunaravintolarakennuksineen rakentuu kaupungin siluetti, jolla luodaan mielikuvia Jyväskylästä.

Kesällä järjestetyn, lähes 9 000 ehdotusta keränneen nimikilpailun tuloksena saunaravintolan nimeksi valikoitui Sataman Viilu. Nimi viittaa paitsi rakennuksen luonnonmukaisiin materiaaleihin, myös alueen puuteollisuushistoriaan.

Kesäksi 2022 avattava Sataman Viilu rakentuu näistä elementeistä:

- Ravintola, jossa korostuvat lähestyttävyys, vieraanvaraisuus ja aito erilaisuus. Liikaa virallisuutta ja hienoutta välttävä tasokkuus ja tyylikkyys niin miljöössä kuin lasissa ja lautasella.
- Kokous- ja juhlatilat, jotka tarjoavat oivalliset puitteet 100–200 hengen yritys- ja yksityistilaisuuksille, illanvietoille ja juhlilla.
- Saunamaailma, joka sisältää kolme tyyliiltään ja kooltaan erilaista saunaa. Toteutuksessa kumppaninamme toimii suomalaisen saunaosaamisen kiistaton valti, keskisuomalaista osaamista edustava Harvia.

ARKISISTA ARVOTEOISTA PALKITTAAN

Meillä on ollut Keskimaassa pitkään tapana palkita parhaimmat osaajamme ja työryhmämme kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2021 palkitsemiskäytäntöä muutettiin niin, että valinnat perustuvat arvoihimme ja jokapäiväisiin arvotekoihin. Palkinnon saajiksi valikoituvat keskimaalaiset, jotka ovat ottaneet arjen kokoiset arvomme omakseen, eli tekevät töitä Sydämellä, Ilolla, Sisulla ja Yhdessä. Tässä matkailu- ja ravitsemiskaupan vuoden palkitut perusteluineen:

ILOLLA – tarjoilija **Henriikka Tolvanen**, Amarillo

Henriikan ilo ja energia ei jää keneltäkään huomaamatta. Hänen aito iloisuus tarttuu niin asiakkaisiin kuin henkilökuntaan. Henriikan positiivinen asenne työtä kohtaan on piristys koko työryhmän arkeen, eikä hymy hyödy tiukassa-kaan paineessa tai pitkänä työpäivänä. Henriikka on aina valmis tarttumaan uusiin haasteisiin ja kokeilemaan uutta, rohkeasti ja pelkäämättä. Hän tuo julki kehitysehdotuksia ja kehittää toimintaamme. Kaiken lisäksi asiakkailta tulee paljon kehuja Henriikan iloisesta luonteesta ja aurinkoisesta asenteesta.

SISULLA – Hesburger Sokkari, työryhmä

Työn tekeminen on koronan myötä muuttunut totaalisesti Sokkarin Hesessä, tuoden ulosmyyntiin säpinää lisää: kasseja on pakattu parhaina päivinä jopa yli 200 kpl. Take away-myyntin räjähtämisestä huolimatta työryhmä on kehittänyt erinomaisella tasolla olevia tunnuslukujaan jatkuvasti. Kiireestä huolimatta asiakaspalaute on ollut positiivista, ja erityismainintoja on tullut myös toimivasta turvavälien hallinnasta. Tämä mahtava työryhmä on tehnyt työnsä suurella sydämellä, yhdessä ja valtavalla SISULLA.

SYDÄMELLÄ – tarjoilija **Taneli Sopanen**, Revolution

Tapsa painaa töitä väsymättä ja isolla sydämellä! Tapsan tärkein prioriteetti on, että ketään ei jätetä pulaan. Hän on pyyteetön, äärimmäisen sitoutunut ja aito tekijä, joka ei tee itsestään isoa numeroa: hän on koko sydäimestään tiimipelaaja. Tapsaa kiinnostaa asiakkaan hyvinvointi, ja asiakas tulee hänelle aina ensimmäisenä. Tapsaa kiinnostaa myös työkavereiden ja esimiehen hyvinvointi, ja hän on käsittämättömän hyvin perillä, kuka jaksaa ja miten jaksaa. "Tapsa hoitaa" on Revossa kaikkien tuntema käsite.

ABC

LIKEVAIHTO**129,4** M€

kehitys 22,3 %

LIIKENTEEEN ENERGIA**97,7** M€

kehitys 25,4 %

MUUT LIIKENTEEEN PALVELUT**5,4** M€

kehitys 16,0 %

LIIKENNEMYYMÄLÄSISÄKAUPPA**26,2** M€

kehitys 13,4 %

HENKILÖKUNTAA**227****TOIMIPAIKKOJA****41**

Kuvat: Anne Kalliola

LÄHEMMÄKSI NORMAALIA ARKEA

Keskimaan ABC-toimialalla vuosi oli vaihteleva. Liikevaihtomme kasvoi parikymmentä prosenttia edellisestä vuodesta. Tuloksellisesti hävisimme pelin kuitenkin jo vuoden alkupuolella ravintoloiden sulkuviikkojen aikana, jolloin pystyimme tarjoamaan asiakkaillemme palvelujamme rajoitetusti, market- ja take away-myyntiin keskittyen.

VILKAS KESÄ

Kevään jälkeen pääsimme siirtymään lähemmäksi normaalia arkeamme. Loppuvuoden ajan saimme palvella sekä tiellä liikkuvia että paikallisia asiakkaitamme normaaleilla aukioloajoillamme ja täysimittaisilla market- ja ravintolapalveluillamme. Runsaan kotimaanmatkailun myötä ylitimme juhannuksen ja koulujen alkamisen välisinä viik-

koina sekä edellisen että vuoden 2019 asiakasmäärät. Suuret ravintolasalimme ja huolelliset turvatoimimme mahdollistivat asiakkaillemme rauhallisen ja turvallisen asioinnin kaikissa liikennemyymälöissämme.

OSAAJIEN TAIDONNÄYTE

Vuoden 2021 onnistumisista kiitos kuuluu ennen kaikkea henkilöstöllemme, joka selvisi vaativasta vuodesta yhdessä toimien, sisulla, ilolla ja sydämellä, kiitettävien arvosanoin. Työvoiman saatavuuden mukanaan tuomista haasteista tuli osa liikennemyymälöidemme arkea. Jatkuvasta henkilöstöpulasta huolimatta onnistuimme takaamaan asiakkaillemme palvelujemme saatavuuden, muutamaa hetkittäistä keittiötoimintoja koskenutta rajoitusta lukuun ottamatta. Tiivis-

tynyt joukkomme on täynnä huipputaitavia ja sitoutuneita ABC-osaajia, joilla on ihailtava taito muuttaa tekemisen rytmiään tilanteen mukaan, yhä hektisemmäksi käyneessä liikennemyymälämaailmassamme.

Heikki Tervanen
toimialajohtaja, liikennemyymälä- ja polttonestekauppa

ABC-LATAUSVERKOSTON RAKENTAMINEN KÄYNNISTYI

Seuraamme aktiivisesti autojen käyttövoimamurrosta sekä tulevaisuuden liikenne-energiaratkaisuja. Erityisesti sähköautojen latausliiketoiminnan kehittäminen on nopeassa kasvussa. Sähköautojen latausverkoston rakentaminen on tärkeää alueellisesti, mutta erityisen suuri merkitys sillä on valtakunnallisesti, koska olemme keskellä Suomea vilkkaimpien liikenneväylien varrella. ABC-palvelujemme valtakunnallista merkitystä konkretisoi esimerkiksi se, että liikennemyymälöidemme asiakkaista valtaosa tulee Keski-Suomen ulkopuolelta.

ENSIMMÄINEN LATAUSPISTE PALOKKAAN

Olemme vahvasti mukana rakentamassa koko maan kattavaa sähköautojen ABC-latauspisteverkostoa ABC-asemien, marketien ja hotellien yhteyteen. Keski-Suomen ensimmäisen ABC-latausaseman avasimme vuoden 2021 marraskuussa Jyväskylän pohjoispuolelle nelostien varrelle Prisma Palokkaan. Suurteholatausasema oli avautuessaan ABC-ketjun tehokkain, mahdollistaen toivotun sähköautojen nopean latauksen valtakunnan pääväylän ja hyvien palvelujen varrella.

Vuoden 2022 alkupuolella avasimme ABC-suurteholatausasemat ABC Joutsan ja ABC Palokan yhteyteen.

SIIRTYMÄÄ VIHREÄMPÄÄN LIIKENNE-ENERGIAAN

Uusiutuvalle tuulivoimalla tuotettua sähköä tarjoava ABC-lataus täydentää erinomaisesti uusiutuvien liikenne-energioiden tarjontaaamme. Bensiiniautoilijoille meillä on jo tarjolla kotimainen ympäristöystävällinen Eko E85-korkeaseosetanoli (ABC-asema Joutsa, Palokka, Prisma Keljo, Prisma Seppälä, S-market Savela, S-market Vaajala sekä Laukaa) ja dieselautoilijoille täysin fossiilivapaa Nero Diesel (ABC Hannikaisenkatu, Jyväskylä). Tutkimme ja selvitämme myös muita liikenteen

energiamuotoja, muun muassa biokaasun ja vedyn soveltumista toimialueellemme ja toimipaikkaverkostoomme.

POLTTONESTEIDEN BIOKOMPONENTEILLA KOVA HINTA

Polttonestekaupassamme kasvua kertyi sekä liikevaihdossa että litramäärissä. Loppuvuonna rajusti kallistuneiden polttoaineiden litrahinnat kohosivat, jopa yli haamurajana pidetyn kahden euron. Polttonesteiden hintaa perustellaan useimmiten raakaöljyn maailmanmarkkinahintojen nousulla. Se on osa totuutta. Liikennepolttoaineiden verotus on Suomessa kansainvälisesti vertaillen korkea. Esimerkiksi tammikuussa 2022 bensiinin kuluttajahinnasta 60 prosenttia muodostui erilaisista veroista. Dieselpolttonesteen hinnasta noin puolet muodostuu veroista. Neste-mäisten liikennepolttoaineiden polttoaineverotus on ympäristöperusteista. Veron määrä perustuu tuotteen energiasisältöön ja hiilidioksidipäästöihin. Polttoaineveron määrä on erilainen poltto- nesteiden eri komponenteille, joten kulutukseen myytävän valmiin tuotteen veromäärä riippuu siihen sisältyvien eri komponenttien osuuksista. Suomessa polttonesteiden hintaa nostaa myös laajentunut jakeluvelvoite, jonka mukaan liikenteen polttoaineesta lähes viidenneksen on oltava uusiutuvaa energiamuotoa. Näiden vaadittujen biokomponenttien hinta on noussut kysynnän kasvassa erittäin korkeaksi, mikä heijastuu suoraan polttonesteiden kuluttajahintoihin.

Kuva: xx

ABC-MOBIILIN KÄYTTÄJÄ-MÄÄRÄ KASVOI

Digiavusteisen ABC-asioinnin suosio jatkoi vuoden 2021 aikana kasvuaan. Koko vuoden ajan Keskimaa oli ABC-mobiilin käyttäjien määrässä osuuskauppojen kärkijoukossa, vuoden lopulla ykköspaikalla.

• **Mobiilitilaus** – ruokatilauksen voi tehdä ja maksaa mihin tahansa ABC-liikennemyymälään jo hyvissä ajoin ennen paikan päälle saapumista. Vuonna 2021 liikennemyymälöidemme ruoan mobiilimyyntimäärät moninkertaistuivat, esimerkiksi pizzoista noin 10 % tilattiin ja maksettiin ABC-mobiililla. Pizzojen lisäksi suosituimpia mobiilitilautustuotteita olivat burgerit ja kebabit. ABC-mobiililla ostettiin myös tuhansia ABC-noutopöytiä.

• **Mobiilitankkaus** – helppo, nopea, sujuva ja ennen muuta turvallisin tapa tankata kaikilla ABC-asemilla, sillä maksukorttia ei tarvitse käyttää maksuautomaatissa lainkaan. Sovelluksessa otettiin vuoden 2021 helmikuussa EU:n maksupalveludirektiivin mukaisesti käyttöön vahva tunnistautuminen maksun yhteydessä. Tunnistautumisen kannalta sujuvimmin maksukorttina toimii S-Etukortti. Vuoden 2021 aikana Keskimään myymistä polttoneste-litroista maksettiin ABC-mobiililla yli 7 prosenttia.

• **Mobiililataus** – ABC-latauspisteissä ABC-mobiili on ainoa tapa maksaa lataus, jolloin ei tarvita muita tunnistautumisvälineitä. Sovelluksesta voi myös tarkistaa asemakohtaisen hinnoittelun.

• **Mobiilipesu** – Autopesun voi maksaa kaikissa ABC Carwash -automaateissamme mobiililla vaivattomasti, yhden kerrallaan tai sarjapesuina. Kaikista autopesuista mobiilipesuja oli vuoden aikana 15 prosenttia.

Kuva: Lari Lappalainen

NOPEAMPI PALVELU, PUHTAAMPI AUTO

Jatkoimme vuonna 2021 edelleen autonpesu- palvelujemme kehittämistä. Kevään aikana avattiin uusi ABC Carwash Palokan Prisman tontille. Prisman pysäköintialueen laidalla sijaitseva pesu- halli siirtyi Keskimaan omistukseen vuoden alussa. ABC Carwashiksi muuttamisen yhteydessä auton- pesulaitteisto sekä itse halli uudistettiin täysin. Uudella pesupaikalla vastasimme asiakasomista- jien toiveisiin autonpesupalvelujen lisäämisestä Palokkaan.

Myös uudistukset jatkuivat. Viimeisimpään au- tonpesuteknologiaan siirryttiin Äänekoskella, jossa 10 vuotta käytössä ollut ABC Carwash uudistettiin kokonaisvaltaisesti loppukesällä. Aiempaa nope- ampi ja tehokkaampi autonpesukone sujuvoittaa palvelujen käyttöä ja pesee auton entistä puh- taammaksi. Pesuhallin remontin kanssa samaan aikaan uudistettiin ABC-mittarikentän jakelumi- tarit, maksuautomaatit sekä hintapylöni.

SEPPÄLÄN ABC PESUKATU EDELLEEN KETJUN YKKÖNEN

Autonpesupalveluja tarjosimme vuoden 2021 lopussa kuudessa eri paikassa, Äänekosken S-marketin ja Prisma Palokan lisäksi Prisma Sep- pälän, Prisma Keljon, S-market Vaajalan sekä ABC Palokan yhteydessä. Jyväskylän Seppälän ABC Pesukatu lunasti edellisten vuosien tapaan sijansa koko ABC-ketjun ykköspaikkana pesumäärillä mitattuna. Yhden pesukoneen paikoista ketjun kärjessä oli puolestaan Palokan ABC-liikenne- myymälän ABC Carwash.

RENT-IT AUTTAA SIIRROISSA

Uusin ABC-toimialamme aluevaltaus on vuoden 2021 keväällä lanseerattu Rent-it-vuokrauspalvelu, joka tarjoaa asiakkaillemme edullisia kuljetusratkaisuja asiakkaidemme kuljetus- ja tavaransiirtotar- peisiin. Vuokraamme Rent-ististä eri kokoisia pakettiautoja, peräkärriä sekä vene- ja autotrailereita. Jyväskylän Seppälän ABC Pesukadun lisäksi kärriä voi vuokrata Palokan, Keljonkankaan ja Keuruun ABC-liikennemyymälöistä. Rent-it-palvelulle on rakennettu kaluston varaamista varten omat verkko- sivut rent-it.fi.

ABC Pesukadun päällikön **Janne Nybackan** mukaan Rent-it -kalusto oli vuoden 2021 aikana, erityisesti kesäkuukausina, jatkuvasti liikenteessä.

– Sama auto saattoi olla yhden päivän aikana vuokralla kolmella eri henkilöllä. Kova kysyntä osoittaa, että asiakkailtamme on todella tarvetta luotettavaksi tiedetyn osuuskaupan tarjoamalle kaluston- vuokrauspalvelulle. Tulemme edelleen kasvattamaan ja kehittämään tätäkin palveluamme asiakas- omistajin tarpeita kuunnellen.

ABC PALOKASSA TÄYDELLINEN MUODONMUUTOS

ABC Palokassa toteutettiin kevään 2021 ravintola-sulun aikana kokonaisvaltainen uudistus, jonka myötä liikennemyymälän palvelut ja tilat muovattiin vastaamaan entistä paremmin nykyasiakkaiden odotuksia ja asiointitarpeita.

– Sisään astuessa asiakkaan on nyt helppo hahmottaa eri toiminnot yhdellä silmäyksellä. Kiireinen asiakas saa kaikki tarpeensa hoidettua nopeasti ja sujuvasti. Yleisilme on siisti, valoisa ja avara, mutta ei kuitenkaan liian fiini, jotta työmiehet työvaatteissaan kokevat myös paikan edelleen omakseen, liikennemyymäläpäällikkö Jouko Järvenpää kuvaili avauksen jälkeen.

Pikaisesti poikkeavien kiiruhtajien ohella uudistuksessa huomioitiin asiakkaat, jotka jäävät paikan päälle pidemmäksi aikaa, esimerkiksi tekemään etätöitä tai kokoustamaan uuden ilmeen saaneeseen kabinettiin.

– Tiellä liikkujilla ja paikallisilla asiakkailla on yhä enemmän tarvetta kokouspalveluille ja työskentelytiloille, koska työn tekeminen ei enää ole paikkaan sidottua.

ABC:n noutopöytälinjastoon tuotiin ABC-ketjun uutuutena pizzapöytä ja juomasaareke, jotka saivat asiakkailta erittäin hyvän vastaanoton sekä paikan päällä syömisen että mukaan myynnin näkökulmasta. Uudistuksen yhteydessä myös ABC Market sekä Finnmarin shop-in-shop saivat uuden ilmeen. Valikoimat räätälöitiin sekä kauempaa tulevan että paikallisen asiakkaan tarpeisiin.

ARKISISTA ARVOTEOISTA PALKITTAAN

Meillä on ollut Keskimaaissa pitkään tapana palkita parhaimmat osaajamme ja työryhmämme kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2021 palkitsemiskäytäntöä muutettiin niin, että valinnat perustuvat arvoihimme ja jokapäiväisiin arvotekoihin. Palkinnon saajiksi valikoituvat keskimaalaiset, jotka ovat ottaneet arjen kokoiset arvomme omakseen, eli tekevät töitä Sydämellä, Ilolla, Sisulla ja Yhdessä. Tässä ABC-toimialan vuoden palkitut perusteluineen:

SISULLA – resurssiasiantuntija **Tuulia Toivonen**

Tuulia kantaa vastuun apsilaisten työvuorosuunnittelusta. Työssään hän sovittaa yhteen moninaiset tavoitteet ja toiveet. On monta asiaa ja näkökulmaa vartioitavaksi, huolehdittavaksi ja aikaansaattavaksi. Jokaisen suunnittelujakson Tuulia toteuttaa laadukkaasti ja tavoitteellisesti, huolehtien asiakaspalvelun ja myynnin tavoitteiden lisäksi apsilaisten toiveista sekä mahdollisuuksista kehityä ja kasvattaa osaamistaan. Tuulia on tinkimättämän sisukas. Hän on erittäin sitoutunut, eikä jätä koskaan työtään puolitiehen.

YHDESSÄ – ABC Viitasaari, työryhmä

ABC Viitasaaren elinehto on yhdessä toimiminen. Jokainen päivä pärjätään yhdessä asioista sopien ja yhdessä asiat tehden. Vaikka päällikön rooli on merkittävä, Viitasaarella myös johtaminen tehdään yhdessä. Viitasaari selviää siitäkin, että työvuorosuunnittelujaksossa on 60 täyttämätöntä työvuoroa tai kun yhdeltä päivältä jää seitsemän työntekijää pois. Tiimiin otetaan kaikki ilolla vastaan ja autetaan kaveria. Viitasaaren kesä on täynnä sankaritarinoita – sisulla, sydämellä, ilolla ja ennen mutta yhdessä tehtyjä.

SISULLA – palveluvastaava **Anne Soilu**, ABC Joutsa

Anne hoitaa omat työnsä rautaisella ammattitaidolla ja vie kaikki annetut tehtävät loppuun asti. Anne pitää ABC Joutsaa pystyssä niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina, eikä koskaan luovuta. Hän on ollut erityisen suuressa roolissa niin aloitteellisen myynnin johtamisessa kuin laadunvalvonnassa. Annella on merkittävä vaikutus ABC Joutsan työryhmään: hän huolehtii asiat hoidetuiksi ja ihmiset huomioituiksi. Anne ei murru kovassakaan paineessa, eikä hänen hymynsä hyydy. Kukaan ei kai ole korvaamaton, mutta Anne on lähellä sitä.

VASTUULLISUUS

80%

TUULIVOIMAA

lähituottajalta paikallisia tuotteita valikoimissa

101 000

keskisuomalaisista Ilo auttaa -kohtaamista

23 391,20 €

pullonpalautusrahoja paikalliseen
hyväntekevyyteen

204 279 KG

hedelmiä ja vihanneksia pois biojätteestä

64%

KEVYEMPI HIILIJALANJÄLKI
NELJÄSSÄ VUODESSA

myymästämme ruoasta on kotimaista

80%

Kuva: SOK

VASTUULLISUUS ON MEISSÄ

Osuustoiminnallisena yrityksenä Keskimään tehtävä on omistajiensa eli keskisuomalaisten ihmisten taloudenpidon ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen, ylläpitäminen ja edistäminen. Siksi vastuullisuus on keskeinen osa meitä ja kaikkea tekemistämme.

Toimintakulttuurimme perustuu avoimuuteen, läpinäkyvyyteen ja vastuullisuuden edelläkävijyyteen. Toiminnastamme syntyvällä tuotolla investoimme hyvään. Voitot jäävät omaan maakuntaamme, jossa työllistämme suoraan lähes 2 000, ja välillisesti vielä huomattavasti suuremman joukon keskisuomalaisia ihmisiä. Vuonna 2021 maksamiemme palkkojen summa nousi kaikkien aikojen ennätykseen.

Sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen vastuullisuuden osa-alueilla erityisesti henkilöstöstä huolehtiminen, asiakastyytyväisyys ja ympäristönäkökulmien huomioiminen ovat toimintamme kehittämisen keskiössä, ja niitä mitataan säännöllisesti.

VASTUULLISUUTEMME NÄKY YPIENÄ JA SUURINA ARJEN TEKOINA NÄITÄ PERIAATTEITA NOUDATTAEN:

- Pidämme huolta toimintamme kannattavuudesta ja tuloksellisuudesta, mikä on vastuullisen toiminnan edellytys.
- Turvaamme kauppapalvelut eri puolilla maakuntaa. Meillä on hyvä toimipaikkaverkosto.
- Tuomme esiin kotimaisia ja paikallisia tuotteita.
- Tuotamme omistajillemme hyvien etujen ja edullisten palvelujen avulla taloudellista hyötyä.
- Tuemme oman alueemme ihmisten hyvinvointia edistävää harrastus- ja vapaaehtoistoimintaa.

• Kehitämme henkilöstön osaamista, kannustamme moniosaamiseen ja huolehdimme työntekijöidemme hyvinvoinnista.

• Keski-Suomen suurimpana yksityisenä työnantajana ja kesätyöpaikkojen tarjoajana autamme nuoria työllistymään ja oppimaan työelämän pelisääntöjä.

• Vähennämme hävikkiä, edistämme kierrätystä ja kestävästä kulutuksesta sekä tehostamme energiankäyttöämme.

Noora Luoma
viestintä- ja markkinointijohtaja

Niko Toivanen
talousjohtaja

ILO AUTTAA KESKI-SUOMEA – KOHTAAMISIA JA HYVÄÄ MIELTÄ

Neljännän kerran toteuttamamme Ilo auttaa Keski-Suomea -hyväntekeväisyyskampanjamme keskittyi maakuntamme ihmisille iloa ja hyvää mieltä tuottaviin konkreettisiin tekoihin. Halusimme etsiä ja löytää poikkeusaikaan sopivia ja uutta teknologiaa hyödyntäviä keinoja, joilla pystyimme yhdessä torjumaan koronapandemian mukaan tuomaa fyysistä etäisyyttä, yksinäisyyttä ja huonovointisuutta. Turvallisista kohtaamisista koronakriisin keskellä pyysimme ehdotuksia ja ideoita laajalla, kaikille avoimella haulilla. Mukaan valikoitui hakemusten perusteella 55 toimijaa ja 56 kohdetta eri puolilta Keski-Suomea.

Vuoden 2020 lopulla käynnistetyn kampanjan toteutus venyi kokoontumisrajoitusten vuoksi koskemaan myös vuotta 2021. Lahjoitussumma oli aiempien vuosien tapaan yksi euro jokaista asiakasomistajaa kohti, yhteensä 138 000 euroa. Summalla mahdollistettiin yli 101 000 keskisuomalaista kohtaamista, muun muassa näillä tavoilla:

- **Ikäihmisille** – Keski-Suomen Marttojen ruokakursseja, Jyväskylän Sydänyhdistyksen digilaitte- ja verkkoasiointikursseja, Pohjoisen Korpilahden yhteisöyhdistys kuljetuksia ”ihmisten ilmoille”, Jyväskylän Hoivapalvelujen tapaamisvaunu palvelutalon asukkaan ja hänen omaisensa turvalliseen kohtaamiseen.

- **Lapsiperheille** – Jyväskylän seudun nuorisoseurat ry:n avoimet muskariryhmät, Keski-Suomen Allergia- ja Astmayhdistyksen eläinpuistoretki, MLL:n laskiaistapahtuma, Äänekosken Urheilijoiden talviulkoilutapahtuma.

- **Nuorille** – Jyväskylän Nuortentalo Katutason ruokatorstait, Liikunnan Riemun liikuntakerho, Pesäpuu ry:n tapahtuma sijaishuollosta aikuistuneille nuorille, Osuuskunta Onixian Opiskelijapäiväkirjat-podcast tukemaan etäopiskelua.

- **Kaikenikäisille** – ISON Tanhuujien Puistojamit, Keski-Suomen Näkövammaisten Pädikonkarit-toiminta, Luonto-Liiton Keski-Suomen piirin Metsäpäivä sekä SPR:n Keuruun osaston ystäväkahvilatoiminta.

SPONSOROINTI – AUTAMME LAPSIA JA NUORIA HYVIEN HARRASTUSTEN PARIIN

Keski-Suomen ja keskisuomalaisten ihmisten hyvinvointi ovat meille tärkeää. Siksi haluamme olla laajasti mukana tukemassa liikuntaa ja kulttuuria omalla alueellamme, lapsi- ja nuorisotyöhön sekä alueellisiin tapahtumiin painottuen. Autamme vuosittain yli 100 sponsorointikohteen kautta 20 000–25 000 lasta ja nuorta hyvien harrastusten pariin, liikkumaan, leikkimään, kokemaan ja näkemään. Vuonna 2021 käytimme sponsorointiin yhteensä 111 800 euroa. Summa oli merkittävästi aiempia vuosia pienempi, sillä harrastus- ja yleisötapahtumien järjestäminen ja tukeminen oli koronan vuoksi isoksi osaksi tauolla. Yksittäisten henkilöiden sijasta tuemme seura-, ryhmä- ja yhteisöllistä toimintaa. Tapahtumayhteistyössä pyrimme tuottamaan kumppanuuden kautta asiakasomistajillemme etuja, esimerkiksi tarjoamalla pääsylippujen hinnoista alennuksia S-Etukortilla.

HARRASTAMINEN EI OLE RAHASTA KIINNI
Yksi pitkäaikainen kumppanimme on urheilu- ja liikuntaseura Suolahden Urho.

– Keskimään sponsorointivarojen ansiosta lasten harrastaminen ei ole rahasta kiinni. Emoseuralle tulevat sponsorointirahat jaetaan kaikille lajeille ja käytetään pääosin kausi-, turnaus-, halli- ja kenttämaksuihin. Pidämme maksut alhaisina taataksemme mahdollisimman monen lapsen osallistumisen, toiminnanjohtaja **Sami Pekkala** kertoo.

ASIAKKAAT LAHJOITTAVAT PULLORAHOJA PAIKALLISIIN KOHTEISIIN

Asiakkailla on 25 myymälässämme mahdollisuus ohjata palautuspulloista ja -tölkeistä kertyvät eurot hyväntekeväisyyteen. Jokaisella pullonpalautuslahjoituksessa mukana olevalla myymälällä on 1–3 paikallista kohdetta kerrallaan. Vuonna 2021 pullon-

palautusrahojen lahjoitussumma nousi yhteensä 23 391,20 euroon (alv 0 %).

150 000 EUROA JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOLLE

Osallistuimme Jyväskylän yliopiston varainhankintaan 150 000 euron lahjoituksella, joka kohdennetaan kauppatieteelliselle koulutusosalalle sekä Jyväskylän yliopiston tekniikan koulutusosalalle, uuteen diplomi-insinöörien koulutukseen. Yliopistolla on aivan keskeinen merkitys Jyväskylälle ja koko Keski-Suomelle, joten lahjoitus oli sijoitus maakunnan elinvoimaisuuteen, osaamiseen, elinkeinojen kehittymiseen ja työvoiman saatavuuteen. Valtio pääomittaa yliopistoja jopa 2,5-kertaisella vastinrahoituksella, eli lahjoituksen kokonaisvaikutus Jyväskylän yliopiston varainhankinnassa oli puoli miljoonaa euroa. Keskimaa on ollut myös aikaisempina vuosina vahvasti mukana yliopiston varainhankinnassa.

– Keskimaa ja yliopisto ovat maakunnan suurimpia toimijoita, jotka ylläpitävät ja vahvistavat yhteiskuntamme perusrakenteita. On hienoa, että pitkäaikainen kumppanimme tukee kahta eri koulutusalaamme, jotka vahvistavat kaupan ja palveluiden asiantuntemusta digitalisoituvassa maailmassa, rehtori **Keijo Härmäläinen** kiitti lahjoituksesta.

KETÄ SINULLA ON ILO AUTTAA?

Keskimään asiakasomistajana olet mukana jakamassa iloa ja konkreettista apua keskisuomalaisille ympäri vuoden. Lue lisää: keskimaa.fi/iloauttaa

Kuva: Lari Lappalainen

TERVEYS JA TURVALLISUUS ETUSIJALLA

Koronapandemian aikana keskeisin tekemisemme Keskimaassa on ollut työnteon ja asiointin turvallisuuden takaaminen, periaatteena mieluummin yli- kuin alireagointi. Esimerkiksi yökerhot pidettiin yhtäjaksoisesti suljettuina reilun puolentoista vuoden ajan, vaikka tartuntatilanteen mukaan vaihtelevat viranomaisrajoitukset eivät sitä koko ajan edellyttäneet.

Koronaturvallisuutta parantaviin ehkäisyt toimiin, kuten käsidesin ja kasvosuojaimien käyttöön sekä puhtaanapidon tehostamiseen olemme panostaneet kaikissa toimipaikoissamme, henkilökunnan omak-suessa nopeasti ja tinkimättömästi uudet toimintamallit osaksi arkirutiinejamme. Esimerkiksi suojainten ja turvavälien käytöstä on pidetty tarkkaa huolta työpaikoilla.

Työntekijöitä on myös kannustettu ottamaan koronarokotuksia ja lähtemään matalalla kynnyksellä koronatesteihin. Kotitestejä on hankittu työnantajan tarjoamana kaikkien ulottuville. Myös sairauslomalle jäämisen kynnystä on madallutettu.

Henkilöstön suojaamiseen on panostettu tiiviissä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Keskimaan työterveyshuollon koronaan liittyvät kustannukset olivat vuoden 2021 aikana yhteensä 329 193 euroa, sisältäen koronatekstit ja niihin tarvittavat lähetteet sekä koronarokottamisen.

Kuva: Petteri Löppönen

MYYMÄLÖIDEN VASTUULLISUUSVIESTIT HERÄTTÄVÄT AJATTELEMAAN OMIA VALINTOJA

Prismoihin, S-marketeihin ja Saleihin ilmestyi vuoden 2021 aikana vastuullisuusteoistamme kertovia viestejä muun muassa lattia- ja ovitarroina, joilla nostamme esiin osuuskaupan laajaa merkitystä asiakasomistajien elämässä.

– ”Ilo auttaa Keski-Suomea” on pääviestimme, jolla haluamme kertoa oman alueemme ihmisten hyväksi toimivasta Keskimaasta. Leipäosastolla muistutamme, että ”Sinä pidät Keski-Suomen leivässä” ja hedelmä- ja vihannesosastolla korostamme, että ”Sinulla on juurekset syvällä tässä maassa”. Näiden tiivistettyjen viestien taustalla on valtavan paljon vastuullisia, aiemmin vähän salaa tehtyjä tekoja, jotka nyt haluamme tuoda näkyviksi, Palokan Prismän päivittäistavaraosaston myyntipäällikkö **Juuso Tyyskä** kuvailee.

Pilottimyyvälöissä tehdyn kyselytutkimuksen mukaan 63 % asiakasomistajista kokee myymäläviestien herättävän heidät ajattelemaan asiakasomistajuuden merkitystä osana suurempaa yhteisöä, jossa voi vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan.

Kuva: Shutterstock

KOHTI HIILINEUTRAALIA KESKIMAATA

Keskimaassa olemme vahvasti sitoutuneet S-ryhmän kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden toteuttamiseen. Hiilineutraaliutta tavoittelemme vuoteen 2025 mennessä, keinoina uusiutuvaan energiaan keskittyminen sekä energiatehokkuuden lisääminen. Energiatehokkuuteen panostamisen aloitimme jo useita vuosia sitten. Vuoden 2021 aikana vähensimme erilaisilla toimilla kulutustamme entisestään:

- säästyneellä energialla ajaisi henkilöautoa 4 100 000 kilometriä.

- pienentynyt hiilijalanjälki vastaa yli 20 000 puun sitomaa hiilidioksidimäärää.

- pelkästään aurinkovoimalla tuotettu sähköenergia vastaa 50 omakotitalon sähkönkulutusta vuoden ajan.

Viimeisten viiden vuoden aikana olemme vähentäneet sähkönkulutustamme 7 prosenttia, eli 3 905 megawattituntia. Rahallinen säästö on 332 000 euroa. Näillä toimilla on keskeinen merkitys paitsi ympäristön, myös edullisen hintatasomme turvaamisen näkökulmasta.

UUSIA KYLMÄJÄRJESTELMIÄ JA VIHREÄÄ KAUKOLÄMPÖÄ

Askelia kohti hiilinegatiivista Keskimaata otamme tuulivoimaa ja aurinkopaneeleja lisäämällä, kaupan kylmäjärjestelmiä uusimalla sekä lämpöpumppuja asentamalla. Varsinkin lämpöpumppuilla on suuri merkitys, koska käyttämämme sähkö on tuotettu hiilivapaasti. Vuoden 2021 aikana suurimmat uudistukset tehtiin tältä osin Tikkakosken, Pihtiputaan, Lievestuoreen ja Kuhmoisten S-marketeissa. Solo Sokos Hotel Paviljongissa lämmönkulutusta vähennettiin yli 50 % tehostamalla ilmavaihdon lämmöntalteenottoa poistoilmalämpöpumpulla. Puupolttoaineella ja biokaasulla tuotetulla vihreällä kaukolämmöllä lämmitetään useita toimipaikkojamme, muun muassa useita S-marketeja, Kauppa-keskus Sokkari, Keljon Prisma sekä Original Sokos Hotel Alexandra.

Keskimaan hiilijalanjälki 2017–2021

2017 11 210 tn CO₂e
2018 10 745 tn CO₂e
2019 7 792 tn CO₂e
2020 8 252 tn CO₂e
2021 4 083 tn CO₂e

Toiminnastamme syntyvät päästöt ovat pienentyneet neljässä vuodessa 64 %.

TUULIVOIMAN OSUUS KASVUSSA

Käyttämämme sähkö tuotetaan sataprosenttisesti uusiutuvilla energiamuodoilla, pääosin S-ryhmän omalla tuulivoimalla, jonka osuus kulutuksestamme kasvaa vuonna 2022 uusien tuulivoimapaistojen käyttöönoton myötä 80 prosenttiin.

AURINKOVOIMALA YHÄ USEAMMAN MYYMÄLÄN KATOLLA

Omissa toimipaikoissamme tuotetun aurinkosähkön osuus kasvoi vuoden 2021 aikana Säynätsalon Salen, Keljonkankaan ABC:n sekä Joutsan, Viitasaaren ja Tikkakosken S-marketien katoille asennettujen aurinkopaneelien myötä. Jo aiemmin aurinkosähköjärjestelmä on valjastettu sähkön tuotantoon Seppälän Prismassa, ABC Hirvaskankaalla sekä Hankasalmen, Jämsän, Petäjäveden, Saarijärven, Savelan ja Suolahden S-marketeissa.

Kaikkiaan aurinkosähköä käyttöömmme tuotti vuoden 2021 lopussa reilut 5 000 aurinkopaneelia, joiden vuosituotto oli 965 MWh (+ 35 %). Kesäkuukausina toimipaikan kulutus voidaan hetkellisesti kattaa kokonaan omalla sähköntuotannolla.

HÄVIKKITALKOOT JATKUVAT

Biojätteen määrää onnistuimme vähentämään edelleen. Menekkiä vastaavien tilausmäärien sekä vanhenemassa olevien elintarviketuotteiden hinnan-alennuskäytännön ohella biojätteen syntymiseen vaikutti merkittävästi Eilisen tähdet -toimintamalli, joka on käytössämme kaikissa päivittäistavaraa myyvissä toimipaikoissamme. Mallin mukaisesti syötäväksi hyvin kelpaavat, mutta tiukkojen laatuksiteeriemme takia normaalihintaisiksi kelpaamattomat hedelmät ja vihannekset pussitetaan ja myydään 60 sentin kilohinnalla. Vuoden aikana Eilisen tähdet -myynti oli peräti 204 279 kiloa, mikä oli suoraan pois biojätteestä. Edullisia Eilisen tähtiä osti vuoden aikana kaikkiaan 178 088 asiakasta.

RESQ:LLA PELASTETTIIN 8 945 RUOKA-ANNOSTA

Biojätteisiin päätyvän ruoan määrää vähensimme yhdessä asiakkaidemme kanssa myös ResQ-mobiilisovelluksen avulla. Keskimaan ravintoloissa vähennettiin ruokahävikkiä vuoden aikana 4 350 ja ABC-liikennemyymöloissä 4 595 annoksen verran ResQ-klubilaisten toimesta. Tarjotuista ResQ-annoksista myytiin keskimäärin 58 %. Parhaiten kaupaksi kävi Solo Sokos Hotel Paviljongin aamiaiseltsä yli jääneet annokset.

JÄTTEIDEN KIERRÄTYSASTE NOUSUSSA

Toiminnastamme syntyvän jätteen kokonaismäärä oli 5 456 tonnia. Jätettä kertyi prosentin verran edellisvuotta enemmän. Jätteistä valtaosa oli tuotteiden kuljetuksessa tarvittavaa pahvia ja muovia. Päivittäistavarakaupan merkittävästi kasvaneista volyymeistä huolimatta pahvi- ja muovijätteen määrän kasvu jäi varsin vaatimattomaksi materiaali-tehokkuuden parantumisen ansiosta. Jätteet menivät hyötykäyttöön 99-prosenttisesti, joko polton kautta lämmöntuotantoon tai uusien tuotteiden valmistukseen. Toteutamme kiertotalouden sisältävää raaka-aineiden ja resurssien tehokasta käyttöä monella tavalla, mikä on näkynyt kierrätysasteen nousuna. Vuonna 2021 kierrätysaste oli 75 %, missä kasvua oli kolmen prosentin verran.

Kuva: Kristiina Tammitie

TALOUEDELLISTA HYÖTYÄ KOKO MAAKUNNALLE

Toiminnastamme syntyvä taloudellinen hyöty ei lähde maailmalle, vaan jää meille keski-suomalaisille, oman maakuntamme elinvoimaisuuden ylläpitämiseen ja vahvistamiseen, myös verojen muodossa.

PAIKALLISIA TUOTTEITA MYYTIIN 32 MILJOONALLA EUROLLA

Myymästämme ruoasta 80 % on kotimaista ja merkittävä osa siitä tulee meille paikallisilta tavarantoimittajilta. Kaupoissamme myytiin viime vuonna Keski-Suomessa valmistettuja tuotteita lähes 32 miljoonalla eurolla, missä kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 3 %. Meillä on kumppaneina noin 140 paikallista elintarvikealan yritystä. Vuoden 2021 aikana saimme runsaasti uusia lähitoimittajia, useisiin eri tuoteryhmiin, esimerkiksi leipomotuotteisiin ja panimojuomiin. Erityisesti pienille mikrotason yrittäjille olemme tuotteiden tärkein jälleenmyyntikanava.

– Yhteistyömme Keskimaan kanssa käynnistyi, kun sieltä päin oltiin meihin yhteydessä. On todella hienoa, että olemme saaneet kumppaniksemme näin merkittävän paikallisen toimijan, Keskimaan uusiin kumppaneihin lukeutuvan, limonadeja käsityönä valmistavan Liquid Kitchen Jyväskylän toimitusjohtaja **Sampsa Tukia** kiittelee.